

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Vybrané problémy venkovské ZŠ

Chosen Problems of a Provincial Elementary School

Jaroslava LAVIČKOVÁ

Cheb 2012

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jaroslava LAVIČKOVÁ, DiS.**
Osobní číslo: **K08B0128K**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Vybrané problémy venkovské ZŠ**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte úvodní charakteristiku regionálního školství v ČR.
2. Charakterizujte vybranou venkovskou školu.
3. Vysvětlete způsob financování vybrané venkovské školy.
4. Formulujte návrhy na řešení zjištěných problémů.
5. Formulujte doporučení pro další činnost vybrané venkovské školy.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

40 - 60 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- **WEBER, J.** *Management*. Praha : Management Press, 2004. ISBN 80-7261-029-5
- *Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů*

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Hana Kunešová

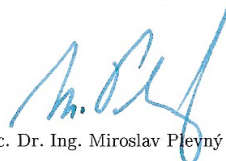
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce:

31. srpna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

2. prosince 2011

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Chebu dne 31. srpna 2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Vybrané problémy venkovské ZŠ*“ vypracovala samostatně pod odborným odhledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Chebu dne 20. dubna 2012

Jaroslava Lavičková

Chtěla bych poděkovat vedoucí bakalářské práce Ing. Haně Kunešové,
za odbornou a metodickou pomoc, ochotu, laskavý přístup a čas,
který mi při jejím zpracování věnovala.

Dále bych chtěla poděkovat Ing. Miroslavě Lukáčové, ředitelce ZŠ Chrášťany,
za poskytnuté podklady a doplňující informace nezbytné pro vytvoření této
práce.

Mé poděkování patří i všem ostatním,
kteří se na psaní této práce přímo či nepřímo podíleli.

Obsah

	Úvod	
1	Úvod do problematiky regionálního školství v České republice	9
	1.1 Školství v České republice od roku 1989 do současnosti	9
	1.2 Organizace regionálního školství	12
	1.2.1 Státní správa v oblasti regionálního školství	12
	1.2.2 Samospráva v oblasti regionálního školství	16
	1.3 Vzdělávací soustava České republiky	17
	1.4 Právní rámec regionálního školství	18
2	Financování regionálního školství v roce 2011	22
	2.1 Základní finanční zdroje škol a školských zařízení	22
	2.1.1 Státní rozpočet	23
	2.1.2 Rozpočet zřizovatele příspěvkové organizace	25
	2.1.3 Vlastní činnost příspěvkové organizace	25
	2.1.4 Dary od fyzických a právnických osob	26
	2.1.5 Finanční prostředky z programů vyhlašovaných MŠMT	27
	2.1.6 Finanční prostředky z programů EU	28
	2.1.7 Peněžní fondy příspěvkové organizace	28
	2.2 Normativní financování	30
	2.2.1 Republikové normativy	30
	2.2.2 Krajské normativy	33
3	Charakteristika vybrané venkovské školy	35
	3.1 Identifikační údaje Základní školy Chrášťany	35
	3.2 Právnická osoba – Základní škola Chrášťany	36
	3.3 Zřizovací listina Základní školy Chrášťany	36
	3.4 Majetek Základní školy Chrášťany	37
	3.5 Postavení málotřídních škol v současném vzdělávacím systému	38
	3.6 Charakteristika Základní školy Chrášťany	40
4	Finanční hospodaření Základní školy Chrášťany v roce 2011	43
	4.1 Tvorba rozpočtu Základní školy Chrášťany pro rok 2011	43
	4.2 Finanční zdroje Základní školy Chrášťany v roce 2011	44
	4.2.1 Dotace ze státního rozpočtu	44
	4.2.2 Příspěvek na provoz z obecního rozpočtu	45

	4.2.3 Výsledek hospodaření Základní školy Chrášťany	47
	4.2.4 Peněžní fondy Základní školy Chrášťany	47
5	Analýza SWOT Základní školy Chrášťany	49
6	Závěr	56
7	Seznam tabulek a obrázků	58
8	Seznam použitých zkratk	59
9	Seznam použité literatury	60
10	Seznam příloh	68

Úvod

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolila „Vybrané problémy venkovské ZŠ“. K výběru tohoto tématu mě vedl zájem o školství jako celek. Jedná se totiž o jednu z oblastí veřejného sektoru, která každého z nás výrazně ovlivňuje po celý život. Vzhledem k tomu, že problematika školství je velmi obsáhlá, je má práce zaměřená pouze na oblast základního školství.

Práce je rozdělena do pěti kapitol, které jsou pro větší přehlednost rozčleněny do podkapitol.

První kapitola je věnována obecné charakteristice školství jako celku. Nastihuje změny, které proběhly v české vzdělávací soustavě od roku 1989 do současnosti, vymezuje kompetence jednotlivých orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu v regionálním školství a upřesňuje postavení základních škol ve vzdělávací soustavě ČR. V závěru kapitoly je uveden přehled právních norem, jimiž se činnost základních škol řídí.

Druhá kapitola obecně popisuje možnosti získávání finančních prostředků subjektů vykonávajících činnost základních škol. Analyzuje základní finanční toky v regionálním školství, uvádí možnosti získávání prostředků z jiných zdrojů a vysvětluje normativní financování.

Ve třetí kapitole je představena konkrétní příspěvková organizace – Základní škola Chrášťany, okres Rakovník. Vedle identifikačních údajů a charakteristiky školy jsou zmíněny i pojmy, které souvisejí s právním postavením a organizací školy.

Čtvrtá kapitola se zabývá aplikací teoretických poznatků z oblasti financování na finanční hospodaření Základní školy Chrášťany.

Obsahem poslední kapitoly je zhodnocení zjištěných poznatků pomocí analýzy SWOT a návrh doporučení pro další činnost Základní školy Chrášťany.

Cílem předložené práce je vytvoření uceleného pohledu na Základní školu Chrášťany, okres Rakovník, včetně jejího finančního hospodaření.

Východiskem pro zpracování bakalářské práce byly především právní předpisy (zejména zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání – školský zákon), elektronické zdroje, odborná literatura, interní dokumenty a výroční zprávy Základní školy Chrášťany, informace poskytnuté ředitelkou této školy a vlastní poznatky.

Bakalářská práce vychází ze stavu k 10.04.2012.

1 Úvod do problematiky regionálního školství v České republice

Školství je jedním z resortů veřejného sektoru, který významně ovlivňuje celkovou úroveň národního hospodářství země. Jeho hlavním posláním je zabezpečení požadované úrovně vzdělávání na neziskovém principu. Dalším neméně důležitým úkolem školství je kultivace lidského potenciálu. Vzdělávání je totiž vnímáno jako pozitivní externalita, která je prospěšná pro celkový rozvoj hospodářství každé ekonomiky. Vzdělávání poskytované podle školského zákona je veřejnou službou. (Peková, 2008, s. 304 – 306)

1.1 Školství v České republice od roku 1989 do současnosti

Politické a ekonomické změny, které nastaly ve společnosti po roce 1989 se bezprostředně promítly i do resortu školství.

Hlavní reformy po roce 1989:

- ✘ Odstranění centrálního řízení (státní správu začaly vykonávat regionální školské úřady, samosprávu okresní školské úřady a rady škol).
- ✘ Demonopolizace státu na poskytování vzdělávacích služeb (umožněn vznik soukromých škol a církevních škol).
- ✘ Zrušení odvětvového řízení školství.
- ✘ Potlačení politického vlivu na obsah vzdělávání.
- ✘ Vznik nových pravidel pro financování (normativní financování).
- ✘ Změny koncepce školství a systému vzdělávání. (Rektořík, 2002, s. 101)

Stručný přehled dalších změn v české vzdělávací soustavě po roce 1989:

- 1990
- ✘ Zrušení „jednotné školy“ z roku 1976 a zavedení možnosti diferenciací výuky podle schopností a zájmů žáků.
 - ✘ Zrušení povinnosti jednotné ideové orientace výchovy a vzdělávání.
 - ✘ Zavedení právní subjektivity škol.
 - ✘ Novelizace zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon, kterou byl vytvořen základ pro první změny ve vzdělávací soustavě.
- 1991
- ✘ Vešel v platnost zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, který:
 - zavádí odvětvové řízení školství (státní správu a samosprávu vykonávají obce a nově zřízené školské úřady),
 - převádí na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) kompetence v oblasti správní a finanční.
 - ✘ Zřízení školských úřadů, které měly postavení nadřízeného orgánu škol.
 - ✘ Česká školní inspekce (ČŠI) se nově stala samostatným kontrolním orgánem státní správy bez přímé nadřízenosti školám.
- 1995
- ✘ Transformace škol na příspěvkové organizace.
 - ✘ Zřízením rady školy byla dokončena samospráva regionálního školství na všech úrovních systému.
- 01.09.1996
- ✘ Rozdělení základních škol na pětiletý první stupeň a čtyřletý druhý stupeň.
- 1998
- ✘ Zavedena povinná devítiletá školní docházka.
- 2000
- ✘ Experimentálně schváleno individuální (domácí) vzdělávání na prvním stupni základních škol.
- 2001
- ✘ Zánik školských úřadů.
 - ✘ Zahájen přechod státních škol do působnosti krajů.

2011

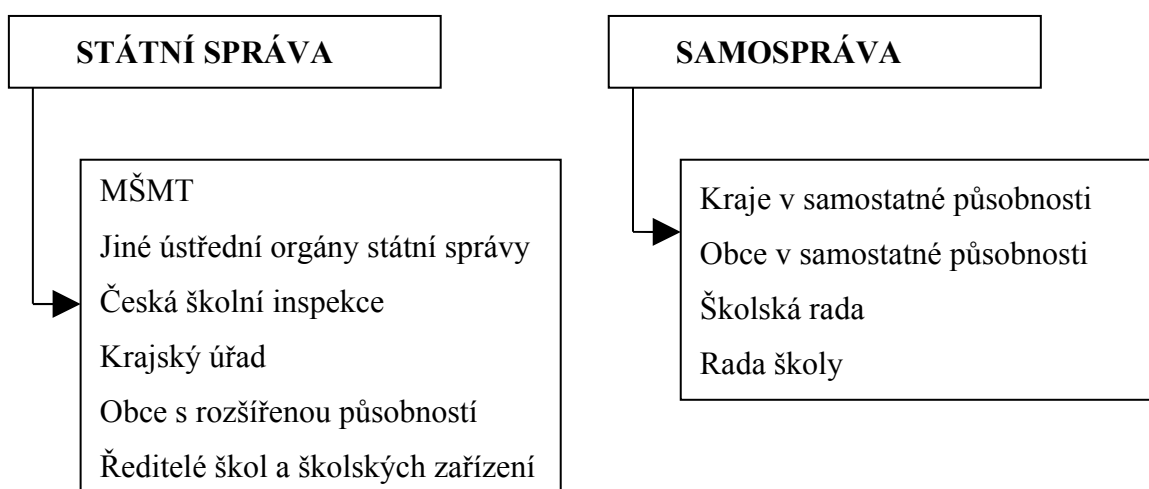
- ✘ Pokusné ověřování psacího písma Comenia Script.
 - ✘ Zahájena odborná veřejná diskuse ke koncepčnímu záměru systému financování RgŠ, jejímž cílem je:
 - reforma veřejných financí a zastavení veřejného dluhu,
 - zlepšení platových podmínek pedagogických pracovníků,
 - zrušení normativního financování a zavedení oborového financování,
 - zpřesnění finančních toků mezi MŠMT a zřizovateli škol,
 - omezení nadměrné byrokracie,
 - podpora existence škol v malých obcích.
- Uvedené reformní kroky by měly vstoupit v platnost 01.01.2013.
- ✘ Zrušen Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV), jeho agendu přebralo MŠMT.

Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] Praha
Ústav pro informace ve vzdělávání. [online] Praha

1.2 Organizace regionálního školství

Organizace a řízení škol a školských zařízení je vykonávána jako státní správa a samospráva.

Obrázek č. 1: Veřejná správa regionálního školství od 01.01.2001

Zdroj: Rektořík, 2002, s. 106

1.2.1 Státní správa v oblasti regionálního školství

Státní správa je jednou z činností státu, prostřednictvím které stát realizuje moc výkonnou. Vykonávají ji orgány státní správy a další orgány, které k tomuto byly pověřeny zákonem.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je **ústředním orgánem státní správy pro oblast školství**. V souladu se školským zákonem řídí výkon státní správy ve školství – vydává právní a interní předpisy. Nese **odpovědnost za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy**. (§ 169 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Hlavním úkolem tohoto resortu je zabezpečení funkčnosti vzdělávací soustavy ČR. Zveřejňuje školský rejstřík, který slouží jako veřejný

seznam škol a školských zařízení a školských právnických osob. (§ 141 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb.) Vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a to tak, že zřizuje a zrušuje zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. (§ 169 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb.) Metodicky řídí vypracovávání školních vzdělávacích programů pro základní školy. (§ 171 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.)

MŠMT v oblasti financování:

- ✘ stanovuje republikové normativy,
- ✘ stanovuje prováděcím předpisem členění krajských normativů, (§ 161 odst. 1 a 4 zákona č. 561/2004 Sb.)
- ✘ poskytuje krajským úřadům finanční prostředky pro oblast školství formou dotace, (§ 160 odst. 1 písm. a) až c) zákona č. 561/2004 Sb.)
- ✘ vyhlašuje rozvojové programy ve vzdělávání, které jsou financované ze státního rozpočtu. (§ 172 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.)

MŠMT v oblasti kontrolní:

- ✘ zajišťuje a posuzuje efektivnost využívání svěřených finančních prostředků. (§ 170 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb.)

Jiné ústřední orgány státní správy

Podle školského zákona mohou zřizovat a zrušovat školy a školská zařízení ve své působnosti též Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo zdravotnictví. Uvedená ministerstva vykonávají státní správu ve zřizovaných školách v podobném rozsahu jako MŠMT. (§ 172 odst. 1 až 5 zákona č. 561/2004 Sb.)

Česká školní inspekce

Česká školní inspekce je zřízena jako správní úřad, který má celostátní působnost. (§ 173 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Z hlediska ekonomického se jedná o organizační složku státu, která je přímo řízená MŠMT. (Peková, 2008, s. 323) Organizačně se člení na ústředí ČŠI, které sídlí v Praze a na inspektoráty ČŠI. (§ 173 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) Školský zákon přiznává ČŠI **kompetence zejména v oblasti kontrolní a hodnotící.**

Inspekční činnost ČŠI je zaměřena na:

- * získávání a analýzu informací o vzdělávání žáků ve školách zapsaných do školského rejstříku,
- * monitoring a hodnocení efektivity vzdělávací soustavy (podmínky vzdělávání, průběh a výsledky vzdělávání, plnění školního vzdělávacího programu),
- * výkon státní kontroly na úseku dodržování právních předpisů ve vztahu ke vzdělávání,
- * výkon veřejnoprávní kontroly při využívání finančních prostředků ze státního rozpočtu. (§ 174 odst. 2 písm. a) až e) zákona č. 561/2004 Sb.)

ČŠI předává výsledky ze svých šetření zřizovateli školy a školské radě. Při provádění kontrolní činnosti postupuje ČŠI též v souladu se zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský úřad

MŠMT poskytuje finanční prostředky na základě republikových normativů krajskému úřadu. Tyto prostředky jsou poskytovány na zvláštní účet kraje. (§ 161 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb.) Krajský úřad **v přenesené působnosti** a v souladu se zásadami stanovenými MŠMT **stanovuje krajské normativy**, na základě kterých přiděluje školám a školským zařízením finanční prostředky. (§ 161 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) Tento úřad též rozepisuje a poskytuje finanční prostředky právnickým osobám, vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které sám zřizuje. (§ 161 odst. 6 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb.) Krajský úřad rozepisuje a poskytuje finanční prostředky přímo právnickým osobám, vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizují obce nebo svazky obcí. (§ 161 odst. 6 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb.) Dále provádí kontrolu efektivity hospodaření s přidělenými finančními prostředky, finanční vypořádání poskytnutých prostředků, zajišťuje sumarizaci účetní závěrky a vyhodnocuje hospodaření jednotlivých škol a školských zařízení. (Peková, 2008, s. 321)

Obce s rozšířenou působností

Působnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností v oblasti financování upravuje zejména § 161 školského zákona. Úkolem tohoto úřadu je **příprava návrhů rozpočtu** finančních prostředků ze státního rozpočtu pro jednotlivé

školy a školská zařízení ve své působnosti. (§ 161 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Tento úřad následně předává zpracované návrhy krajskému úřadu, který stanoví rozpis finančních prostředků pro jednotlivé školy a školská zařízení. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností tak tvoří mezičlánek mezi jednotlivými školami a krajským úřadem. Při své činnosti vycházejí ze zásad stanovených MŠMT. (§ 161 odst. 7 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb.)

Ředitelé škol a školských zařízení

Jmenování ředitele školy je výlučně v kompetenci zřizovatele – obce. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích však nespécifikuje, který z orgánů obce (zastupitelstvo, rada) o tomto rozhoduje. Ředitelem školy může být jen osoba, která splňuje podmínky § 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Z pracovněprávního hlediska je zřizovatel nadřizovaným ředitelem školy, avšak zaměstnavatelem ředitele školy je právnická osoba, jejímž je ředitelem. (§ 166 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Od roku 2012 umožňuje zřizovateli novela školského zákona, jmenovat ředitele do funkce pouze na dobu šesti let. (§ 166 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) Důvody pro odvolání ředitele z funkce v průběhu funkčního období jsou uvedeny v § 166 odst. 4 školského zákona. Školský zákon přiznává řediteli školy **kompetence v rozhodování o všech záležitostech, které se týkají vzdělávání a školských služeb**, pokud tento zákon nestanoví jinak. (§ 164 zákona č. 561/2004 Sb.)

Povinnosti ředitele školy:

- ✘ poskytování vzdělávání a školských služeb v souladu se zákonem a vzdělávacími programy,
- ✘ zajišťování úrovně vzdělávání po odborné a pedagogické stránce,
- ✘ vytváření součinnosti s ČŠI a přijímání případných opatření,
- ✘ zajišťování podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- ✘ vytváření podmínek pro činnost školské rady,
- ✘ informování zákonných zástupců o průběhu a výsledcích vzdělávání,
- ✘ zabezpečení dohledu nad žáky ve škole nebo školském zařízení. (§ 164 odst. 1 písm. a) až h) zákona č. 561/2004 Sb.)

Ředitel školy je odpovědný za:

- ✘ organizaci a vytváření podmínek provozu školy a školského zařízení,

- ✘ hospodaření organizace s finančními prostředky přidělenými ze státního rozpočtu,
- ✘ rozbor hospodaření, jehož postup a osnovu stanovuje MŠMT. (§ 165 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.)

1.2.2 Samospráva v oblasti regionálního školství

Samospráva je forma řízení určitého územního celku, ve kterém si lidé řeší své záležitosti samostatně nebo prostřednictvím volených orgánů.

Kraje v samostatné působnosti

V samostatné působnosti je kraj povinně zajišťuje „podmínky pro uskutečňování pouze středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání“ (§ 181 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.). Za tímto účelem kraj zřizuje školy a školská zařízení. (§ 181 zákona č. 561/2004 Sb.) Kraj, stejně jako obec, jmenuje a odvolává ředitele těchto zařízení. Školám a školským zařízením, jež zřizuje, poskytuje **finanční prostředky na jejich hospodářský provoz.** (§ 182 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.)

Obce v samostatné působnosti

Obec v samostatné působnosti má zákonnou povinnost zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky. Tuto povinnost obec plní buď tak, že zřizuje základní školu nebo zajistí plnění povinné školní docházky v základní škole, jejímž zřizovatelem je jiná obec nebo svazek obcí. (§ 178 odst. 1 písm. a) až b) zákona č. 561/2004 Sb.) Zřizovatel školy - obec poskytuje škole nebo školskému zařízení **prostředky** ze svého rozpočtu **na hospodářský provoz.** (§ 178 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb.) Jestliže obec zajišťuje plnění povinné školní docházky v jiné obci, pak tyto provozní náklady na žáka poskytuje zřizovateli této školy. (§ 178 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb.)

Školská rada

Školský zákon ukládá zřizovateli školy povinnost zřídit školskou radu. Smyslem školské rady je umožnit zákonným zástupcům, pracovníkům školy, zřizovateli, popřípadě dalším osobám, vyjadřovat se k otázkám, které se týkají správy školy. (§ 167 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Školská rada tak **plní funkci veřejné kontroly**.

Kompetence školské rady:

- ✦ schvaluje školní řád a pravidla pro hodnocení výsledků žáků,
- ✦ schvaluje výroční zprávu školy,
- ✦ vyjadřuje se ke koncepci rozvoje školy, ke školnímu vzdělávacímu programu a jejich realizaci,
- ✦ vyjadřuje se ke zprávám ČŠI. (§ 168 odst. 1 písm. a) b) e) g) zákona č. 561/2004 Sb.)

Rada školy

Rada školy se povinně zřizuje u školských právnických osob, jejichž zřizovatelem není ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí. Jedná se o školy a školská zařízení, které byly zřízeny jinou právnickou nebo fyzickou osobou, tedy o školy soukromé a školy církevní. (§ 130 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) Rada školy, obdobně jako školská rada, **plní funkci veřejné kontroly** a spolu s ředitelem školské právnické osoby se podílí na rozhodování o nejdůležitějších otázkách týkajících se školské právnické osoby. (§ 132 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.)

1.3 Vzdělávací soustava České republiky

Vzdělávací soustava ČR je tvořena jednotlivými druhy škol a školských zařízení. (§ 7 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Vzdělávací systém se opírá především o zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Podrobné schéma vzdělávacího systému ČR je součástí příloh (viz. Příloha A).

Školou je pouze ta vzdělávací instituce, která poskytuje vzdělávání podle rámcového vzdělávacího programu. Jedná se tedy o takové vzdělávání,

jehož obsah, kvalitu a výstup garantuje stát. (§ 7 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.)

Školským zařízením se podle školského zákona rozumí zařízení poskytující školské služby a vzdělávání, které doplňují nebo jinak podporují vzdělávání ve školách či s ním přímo souvisejí. (§ 7 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb.)

Základním vzděláváním rozumíme vzdělávání v základních školách. Vzdělávání ve veřejných základních školách, školách zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí je bezplatné. (článek 33 odst. 2 zákona č. 2/1993 Sb.) „Základní vzdělávání je jedinou vzdělávací etapou, které se zákona povinně účastní každé dítě ČR.“ (Rektořík, 2002, s. 103) Základní vzdělávání se uskutečňuje pouze v denní formě. (§ 25 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Stupeň základní vzdělávání žák splní, jestliže úspěšně dokončí program základního vzdělávání. (§ 45 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Dokladem o získání základního vzdělání je vysvědčení z devátého ročníku s doložkou. (§ 54 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Vzdělávání ve školách a školských zařízeních zajišťují pedagogičtí pracovníci, jejichž činnost upravuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Základní škola má devět ročníků a člení se na první (první až pátý ročník) a druhý stupeň (šestý až devátý ročník).

Cíle základního vzdělávání:

- * osvojení si potřebných strategií učení,
- * učení se tvořivému myšlení,
- * řešení přiměřených problémů,
- * rozvoj komunikace a spolupráce,
- * motivace k celoživotnímu učení. (§ 44 zákona č. 561/2004 Sb.)

Povinná školní docházka začíná v šesti letech věku dítěte. (§ 36 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.) Délka povinné školní docházky činí devět let, nejvýše však do konce školního roku, ve kterém žák dosáhne sedmnáctého roku věku. Toto však neznamená, že žák nemůže dále pokračovat v plnění povinné školní docházky. (§ 36 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.)

Povinnou školní docházku plní žák ve spádové základní škole, ve které má místo trvalého pobytu, pokud jeho zákonný zástupce nezvolí jinou možnost. (§ 36 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb.)

1.4 Právní rámec regionálního školství

Základní principy, jimiž se řídí poskytování vzdělávání, jsou zakotveny v **Listině základních práv a svobod (LZPaS)**, která je nedílnou součástí ústavního pořádku ČR. Ustanovení článku 33 LZPaS zaručuje každému právo na vzdělávání a zajištění povinné školní docházky. Též upravuje právo na bezplatné vzdělávání a dále stanovuje možnost pomoci státu při vzdělávání.

Činnost základních škol je upravena níže uvedenými právními předpisy.

Základní právní předpisy, kterými se základní školy řídí při své činnosti:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Školský zákon stanovuje základní zásady a základní cíle vzdělávání. Vymezuje vzdělávací soustavu, školský rejstřík a práva a povinnosti žáků. Upravuje financování škol a stanovuje orgány státní správy a samosprávy.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje pedagogické pracovníky škol a školských zařízeních a vymezuje jejich kvalifikační předpoklady pro výkon činnosti.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Jednotlivá ustanovení tohoto zákona upravují tvorbu, postavení, obsah a funkce územních samosprávných celků (obcí a krajů). Dále stanovují pravidla pro hospodaření územních samosprávných celků s finančními prostředky.

Ostatní právní předpisy, kterými se základní školy řídí při své činnosti:

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 306/1999Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 217/2000 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky, kterými se základní školy řídí při své činnosti:

Vyhláška MF ČR č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MF ČR č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění vyhlášky č. 510/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MF ČR č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 65/2005 Sb., kterou se stanoví členění krajských normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, vztah mezi jednotkami a ukazateli výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů a zásady pro jejich zvýšení a jejich zveřejnění, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 208/2009 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení do školní matriky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 274/2009 Sb., o školských zařízeních, u nichž se nejvyšší povolené počty dětí, žáků a studentů nebo jiných obdobných jednotek vedených v rejstříku škol a školských zařízení neuvádějí, ve znění pozdějších předpisů

Uvedené právní normy dále upřesňují vnitroresortní předpisy MŠMT ČR, kterými jsou nařízení, směrnice, opatření, příkazy a pokyny.

○ **2 Financování regionálního školství v roce 2011**

Do regionálního školství jsou zařazeny všechny typy škol a školských zařízení, s výjimkou vysokých škol a jejich zařízení.

Regionem bývá nejčastěji jeden kraj, ve kterém rozhodují a vykonávají státní správu a samosprávu příslušné instituce – MŠMT, ČŠI, kraj, obec, ředitel školy, školská rada aj. (Peková, 2008, s. 319)

Financování školství je „souhrn nástrojů a mechanismů, tvorby finančních zdrojů, jejich rozdělování, užití a kontroly plnění“. (Ochrana, 2010, s. 112) Uplatňují se při něm zásady spravedlnosti, průhlednosti, objektivnosti, demokratičnosti a hospodárnosti. Pravidla pro financování RgŠ jsou zakotvena ve školském zákoně a doplňujících právních předpisech.

Vzdělání je převážně považováno za veřejný statek. Jedná se o statek, u něhož je podíl veřejného užitku vyšší než podíl užitku soukromého. Z tohoto důvodu je větší část základního vzdělávání financována z některého z veřejných rozpočtů, tj. z rozpočtu státního, krajského nebo municipálního, jde tedy o **vícezdrojové financování**. (Peková, 2008, s. 326) Výdaje na školství jsou vnímány jako „investice zvláštního druhu, které se do společnosti více či méně rychle vrací“. (Ochrana, 2010, s. 107)

2.1 Základní finanční zdroje škol a školských zařízení

Jak již bylo zmíněno, regionální školství je založeno na principu vícezdrojového financování. Školy tedy získávají finanční prostředky formou dotací pro výkon hlavní činnosti, pro kterou jsou zřizovány. Zároveň mají možnost získat další prostředky z jiných finančních zdrojů.

○

Přehled základních finančních zdrojů škol a školských zařízení:

1. Státní rozpočet:

- dotace na přímé vzdělávací náklady a neinvestiční náklady na vzdělávání

2. Rozpočet zřizovatele příspěvkové organizace:

- příspěvek na hospodářský provoz

3. Vlastní činnost příspěvkové organizace:

- hospodářská (doplňková) činnost
- příjmy z jiné činnosti
- příjmy z vlastních zdrojů

4. Dary od fyzických nebo právnických osob

5. Finanční prostředky z programů vyhlašovaných MŠMT

6. Finanční prostředky z programů Evropské unie (EU)

7. Peněžní fondy příspěvkové organizace:

- rezervní fond
- investiční fond
- fond odměn
- fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)

2.1.1 Státní rozpočet

Hospodaření MŠMT je zakotveno především v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a v zákoně č. 561/2004 Sb., školský zákon.

Hlavním zdrojem finančních prostředků škol jsou dotace ze státního rozpočtu.

Rozpočet kapitoly 333 – resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je z důvodu přehlednosti, transparentnosti a odpovědnosti za čerpání prostředků členěn do výdajových bloků. (Ochrana, 2010, s. 118)

○

○

Tabulka č. 1: Přehled výdajů z kapitoly MŠMT na RgŠ v letech 2006 – 2010

Rok	Celkové výdaje MŠMT (v tis. Kč)	Z toho výdaje na RgŠ (v tis. Kč)	Poměr výdajů na RgŠ k celkovým výdajům MŠMT (v %)
2006	108.936.399,00	74.600.830,43	68,48%
2007	121.652.407,00	75.808.016,88	62,31%
2008	119.211.935,00	77.658.471,83	65,14%
2009	134.661.663,00	84.690.217,00	62,89%
2010	125.207.635,00	74.693.800,00	59,65%

Zdroj: *Ministerstvo financí ČR*. [online] Praha

Zpracování vlastní

Tabulka porovnává výdaje resortu MŠMT na regionální školství v letech 2006 – 2010. Regionální školství zahrnuje předškolní vzdělávání (mateřské školy), základní vzdělávání (základní školy, školní družiny, školní kluby), základní umělecké školy, střední a vyšší odborné vzdělávání (střední odborná učiliště, střední a vyšší odborné školy, gymnázia, sportovní školy), konzervatoře, zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu, stravování a ubytování žáků a studentů a ostatní výdaje.

Ve sledovaném období výdaje na RgŠ rostly vyjma roku 2010. Schválený rozpočet celkových výdajů MŠMT byl v tomto roce nižší o cca 1% oproti roku předchozímu, což se promítlo i do snížení výdajů na RgŠ o cca 1,1% v porovnání s rokem 2009.

Z tabulky dále vyplývá, že finančně nejnáročnější oblastí kapitoly MŠMT je regionální školství, na které v letech 2006 – 2010 průměrně připadalo 63,69% z celkových výdajů tohoto resortu.

○

○

V tabulce nejsou uvedeny výdaje MŠMT za rok 2011, protože Vláda ČR předkládá Poslanecké sněmovně ČR návrh státního závěrečného účtu až k 30. dubnu následujícího roku. (§ 30 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb.) V rámci regionálního školství jsou poskytovány finanční prostředky na **přímé vzdělávací náklady** a na **neinvestiční náklady na vzdělávání** pro školy, jejichž zřizovatelem je obec nebo kraj. Nárok na tyto finanční prostředky mají školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol. (§ 160 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb.)

Přímé náklady na vzdělávání se poskytují na:

- × „**platy** a náhrady platů nebo mzdy a náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné“, (§ 160 odst. 1 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb.)
- × **odvody** na sociální pojištění, zdravotní pojištění a přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP).

Neinvestiční náklady na vzdělávání se poskytují na:

- × **ostatní neinvestiční náklady**, které vyplývají z pracovněprávních vztahů (cestovné, osobní ochranné pomůcky apod.),
- × **náklady spojené se zajištěním výuky** (učební pomůcky, učebnice, školní potřeby, další vzdělávání pedagogických pracovníků apod.). (§ 160 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.)

MŠMT rozepisuje a přiděluje finanční prostředky ze svého rozpočtu pro školy formou **republikových normativů**. Tyto finanční prostředky však neposkytuje školám, ale jednotlivým krajům, které je rozepisují pomocí **krajských normativů** a přidělují je přímo školám. Prostředky přidělené školám ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtu krajského jsou účelově vázány a lze je použít jen v souladu s ustanoveními školského zákona. (§ 160 odst. 2 písm. a) a § 161 zákona č. 561/2004 Sb.)

2.1.2 Rozpočet zřizovatele příspěvkové organizace

Výše finančních prostředků poskytnutých školám ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtu krajského je nedostačující, proto je v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, obecně

○

○

stanovena povinnost obcí a krajů přispívat ze svého rozpočtu na provoz příspěvkových organizací, které zřizují. (§ 28 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb.) Zřizovatelé tedy poskytují školám **příspěvek na hospodářský provoz**. Tento příspěvek je určen především na úhradu ostatních nezbytných neinvestičních nákladů souvisejících s provozem školy. Jedná se o úhradu nájemného, energií, ostatních služeb, nákup kancelářských a hygienických potřeb, opravy majetku, pořízení drobného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, zvýšené mzdové náklady atd. (§ 180 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.)

2.1.3 Vlastní činnost příspěvkové organizace

Školám je též dána možnost získávat finanční prostředky vlastní činností. Touto činností se rozumí hospodářská (doplňková) činnost, příjmy získané z vlastních zdrojů, popř. příjmy z jiné činnosti.

Hospodářská (doplňková) činnost je upravena zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Příjmy z hospodářské činnosti mohou mít pouze příspěvkové organizace zřizované obcí. Školy mohou vedle své hlavní (neziskové) činnosti, pro kterou byly zřízeny, vykonávat i hospodářskou (ziskovou) činnost.

Hospodářská činnost je taková činnost, která navazuje na hlavní činnost, přičemž musí být provozována tak, aby ji neomezovala. Cílem hospodářské činnosti je účelné využívání majetku svěřeného škole a odbornosti jejich zaměstnanců. Předmět a rozsah hospodářské činnosti musí být vymezen ve zřizovací listině.

Hospodářská činnost se v účetnictví vede odděleně od činnosti hlavní. Prostředky získané touto činností mohou být použity pouze ve prospěch hlavní činnosti, zřizovatel však může organizaci povolit jejich použití i pro jiný účel. Hospodaření školy v rámci hospodářské činnosti nesmí být ztrátové. (Peková, 2008, s. 290)

Tato činnost musí být vykonávána v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Dokladem o provozování je živnostenský list. Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, podléhá kladný výsledek hospodaření z této činnosti dani z příjmů.

Nejčastější okruhy hospodářské činnosti:

○

○

- * pořádání odborných kurzů, školení, popř. jiných vzdělávacích činností,
- * zajišťování stravovacích služeb pro jiné organizace,
- * pronájem prostor pro ubytování, sportovní účely apod.,
- * pronájem věcí movitých.

Příjmy z vlastních zdrojů pojmenovává školský zákon jako **úplatu za školské služby**. V případě základních škol se jedná o příjmy z provozu školní družiny, školního klubu a střediska volného času. Řediteli školy je ze zákona přiznána kompetence ke stanovení výše úplaty za tyto poskytované služby. Finanční prostředky získané z provozu těchto zařízení jsou příjmem školy. (§ 123 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.) Podrobně o zájmovém vzdělávání ve školských zařízeních pojednává vyhláška MŠMT ČR č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve které je zároveň stanovena nejvyšší možná úplata za školské služby.

Příjmy z jiné činnosti mohou mít pouze státní příspěvkové organizace. Takto získávané příjmy odpovídají možnostem konkrétní příspěvkové organizace. (§ 53 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb.) Do těchto příjmů můžeme zařadit např. výnosy ze smluvních vztahů, úroky z vkladů na bankovních účtech, přijaté náhrady od pojišťoven za pojistné události, přijaté náhrady škody atd.

2.1.4 Dary od fyzických a právnických osob

Přijímání darů od fyzických nebo právnických osob upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zákon umožňuje, aby zřizovatel rozhodl, zda se dar určený pro příspěvkovou organizaci, stane majetkem této organizace nebo vlastnictvím zřizovatele. Nezbytnou podmínkou k tomu, aby se dar stal majetkem příspěvkové organizace, je tedy předchozí souhlas zřizovatele. Jestliže tento souhlas chybí, vlastníkem přijatého daru se stává zřizovatel. (§ 27 odst. 4 až 5 zákona č. 250/2000 Sb.) Při přijetí daru postupuje subjekt v souladu se zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, který říká, že územní samosprávné celky i jimi zřizované příspěvkové organizace jsou od daně darovací osvobozeny.

2.1.5 Finanční prostředky z programů vyhlášených MŠMT

○

○

Základní školy mohou získat **finanční prostředky, nad rámec základních dotací**, z programů financovaných prostřednictvím státního rozpočtu. MŠMT přiděluje prostředky na tyto účelové a zpravidla neinvestiční dotace na základě žádosti nebo zpracovaného projektu. (§ 171 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.)

Pro rok 2011 byly MŠMT vyhlášeny následující programy:

Financování asistentů pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním

Tato dotace je určena pouze na úhradu finančních prostředků spojených s funkcí asistenta pedagoga. Asistentem pedagoga může být jen osoba s odpovídající odbornou kvalifikací. (§ 20 zákona č. 563/2004 Sb.) Účelem dotace je především udržení žáků se sociálním znevýhodněním (žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, žáci mimořádně nadaní) v hlavním vzdělávacím proudu. Na tento program MŠMT vyčlenilo prostředky ve výši 74 mil. Kč.

Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy

Tento dotační program je určen pro právnické osoby, které alespoň jeden rok vykonávají činnost ve prospěch příslušníků národnostních menšin. MŠMT poskytuje finanční prostředky maximálně do výše sedmdesáti procent neinvestičních nákladů.

Specifika v krajích s přihlédnutím k rozdílné hustotě osídlení

Smyslem tohoto programu je zohlednit kraje s nižší hustotou osídlení, které mají v rámci přidělených prostředků z rozpočtu menší možnost řešit svá specifika. MŠMT tímto způsobem navyšuje prostředky na platy a s nimi související výdaje. Na tento dotační program byla vyčleněna částka ve výši 637,7 mil. Kč.

Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním

Dotace z tohoto programu je určena na posílení platové úrovně pedagogických pracovníků, kteří splňují odbornou kvalifikaci ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb. Celková výše finančních prostředků určených na tento program činí 2,1 mld. Kč.

Školní vybavení pro žáky prvního ročníku základního vzdělávání

Cílem programu je poskytnutí finančních prostředků na nákup školního vybavení pro žáky prvního ročníku základní školy. Prostředky jsou školám

○

○

poskytovány podle počtu žáků. MŠMT na tento program vyčlenilo cca 85 mil. Kč.

Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] Praha

2.1.6 Finanční prostředky z programů EU

Jinou možností čerpání finančních prostředků jsou dotace z fondů Evropské unie.

EU Peníze základním školám

Výzva k tomuto projektu byla vyhlášena 18.05.2010 a bude ukončena nejdéle 20.12.2012. Cílem projektu EU Peníze základním školám je podpora oblastí, které se dlouhodobě jeví jako problematické. Mezi prioritní oblasti podpory je zařazena čtenářská a informační gramotnost, cizí jazyky, využívání informačních a komunikačních technologií, matematika, přírodní vědy, finanční gramotnost a inkluzivní vzdělávání. Finanční podporu lze získat na individualizaci výuky (dělené vyučovací hodiny, podporu žáků se speciálně vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných), vytváření nových vzdělávacích materiálů a vzdělávání pedagogických pracovníků. Oprávněnými žadateli mohou být všechny základní školy sídlící na území ČR kromě hlavního města Prahy. Na uvedené aktivity je vyčleněna celková částka 4,5 mld. Kč. (Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] Praha)

2.1.7 Peněžní fondy příspěvkové organizace

○

○

Tvorbu a použití peněžních fondů upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Příspěvkové organizace povinně zřizují tyto „peněžní fondy“:

- a) rezervní fond,
- b) investiční fond,
- c) fond odměn,
- d) fond kulturních a sociálních potřeb“. (§ 29 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 250/2000 Sb.)

Rezervní fond je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku a z přijatých finančních darů (§ 30 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb.) a je určen k hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace. Fond se používá k rozvoji další činnosti, k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi náklady a výnosy, k úhradě sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně a k úhradě ztráty z předchozích let. (§ 30 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 250/2000 Sb.) Příspěvková organizace může se souhlasem zřizovatele použít část rezervního fondu k posílení investičního fondu. (§ 30 odst. 3 zákona č. 250/2000 Sb.)

Investiční fond slouží k financování investičních potřeb organizace. (§ 31 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb.) Je tvořen z odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z investičních příspěvků ze státních fondů, z výnosů z prodeje svěřeného dlouhodobého majetku a pokud to zřizovatel povolí – i z darů a příspěvků od jiných subjektů, z výnosů z prodeje majetku, který příspěvková organizace vlastní a z převodů z rezervního fondu ve výši, kterou připustí zřizovatel. (§ 31 odst. 1 písm. a) až g) zákona č. 250/2000 Sb.) Příspěvková organizace fond používá k financování svých investičních potřeb, k úhradě odpisů a na financování údržby a oprav nemovitého majetku. (§ 31 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 250/2000 Sb.)

Fond odměn naplňuje příspěvková organizace v případě, že vykáže zlepšený hospodářský výsledek a zároveň jeho celou výši, po dohodě se zřizovatelem, nepřidělí do rezervního fondu. Zákonem stanovené naplnění fondu nesmí přesáhnout osmdesát procent ze zlepšeného hospodářského výsledku a současně nesmí být vyšší než osmdesát procent stanoveného nebo přípustného limitu na platy. Fond odměn slouží k úhradě případného překročení prostředků na platy a dále na odměny zaměstnanců. (§ 32 odst. 1 až 3 zákona č. 250/2000 Sb.)

○

○

Tvorbu a použití **fondů kulturních a sociálních potřeb** upravuje vyhláška MF ČR č. 114/2000 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb. FKSP se tvoří základním přidělem ve výši dvou procent ročního objemu nákladů, které byly zúčtovány na platy a náhrady platů. Fond nelze tvořit z odměn z dohod o pracovní činnosti a z dohod o provedení práce. (§ 32 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb.)

2.2 Normativní financování

Současný systém rozpisu finančních prostředků pro oblast školství používá tzv. normativní metodu. (Peková, 2008, s. 326) **Finanční normativ** je peněžní částka, která vyjadřuje průměrný státní příspěvek, který slouží ke krytí nákladů souvisejících s příslušnou činností (vzdělávání) na jednotku výkonu (žák) v určitém typu školského zařízení (základní škola) na jeden školní rok. Smyslem finančních normativů je efektivní alokace veřejných financí a ekonomická regulace hlavních činností škol a školských zařízení. Z hlediska místa tvorby se normativy člení na republikové a krajské. (Peková, 2008, s. 328)

2.2.1 Republikové normativy

Normativní financování se opírá o zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon a o zákon o státním rozpočtu pro daný rok (pro potřeby této bakalářské práce se jedná o zákon č. 487/2009 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2010 a zákon č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2011). MŠMT stanovuje republikové normativy jako **průměrný státní příspěvek**, který slouží k pokrytí výdajů **na jednoho žáka spadajícího do příslušné věkové kategorie na jeden školní rok**. Objem výdajů zahrnuje celkovou výši přímých neinvestičních výdajů, které se dále člení na mzdové prostředky, včetně odvodů, a na ostatní neinvestiční výdaje. Součástí republikových normativů je též vyjádření počtu zaměstnanců, kteří připadají na 1 000 žáků v příslušné věkové kategorii. (§ 161 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.) Republikové normativy **slouží jako rozpis rozpočtu finančních prostředků ze státního rozpočtu pro jednotlivé kraje**. (§ 161 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) Rozpočet přímých výdajů se vypočítává jako násobek

○

○

republikových normativů a počtu žáků v příslušné věkové kategorii. Takto vypočtený objem peněžních prostředků je formou dotace poukázán na zvláštní účet kraje. (§ 161 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb.)

Pro lepší názornost problematiky normativního financování uvádím republikové normativy pro rok 2010 a rok 2011.

○

Tabulka č. 2: Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky pro rok 2010

Věková kategorie	NIV celkem Kč/žáka	MP, vč. odvodů Kč/žáka	ONIV celkem Kč/žáka	Z toho orientačně		Limit PZ na 1 000 žáků
				ONIV náklady Kč/žáka	ONIV přímé Kč/žáka	
3 – 5 let	39.858,00	39.510,00	348,00	120,00	228,00	138,48
6 - 14 let	46.747,00	45.999,00	748,00	140,00	608,00	127,28
15 - 18 let	54.495,00	53.638,00	857,00	165,00	692,00	145,91
19 - 21 let	47.351,00	46.793,00	558,00	145,00	413,00	115,76
3 - 18 let v KZÚV	222.527,00	220.668,00	1.859,00	681,00	1.178,00	705,62

Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.* [online] Praha

Legenda:

Věkové kategorie:

- 3 - 5 let ... dítě v předškolním zařízení
- 6 - 14 let ... žák plnící povinnou školní docházku
- 15 - 18 let ... student denní formy středoškolského vzdělávání
- 19 - 21 let ... student denní formy vyššího odborného vzdělávání
- 3 - 18 let v KZÚV ... počet lůžek v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež

NIV ... neinvestiční výdaje

MP ... mzdové prostředky

ONIV ... ostatní neinvestiční výdaje

PZ ... limit počtu zaměstnanců připadajících na 1 000 žáků

Při konstrukci republikových normativů pro rok 2010 vycházelo MŠMT z normativů stanovených pro rok 2009. Do této konstrukce se zároveň promítlo:

- ✘ snížení běžných výdajů pro RgŠ na rok 2010 o cca 1,2 mld. Kč, tj. o cca 1,5% méně oproti roku 2009,
- ✘ snížení mzdových výdajů pro RgŠ na rok 2010 o cca 550 mil. Kč, tj. o cca 1% méně ve srovnání s rokem 2009,

○

- ✖ snížení ostatních běžných výdajů pro RgŠ na rok 2010 o cca 250 mil. Kč, tj. o cca 20% méně než v roce 2009. (Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] Praha)

Tabulka č. 3: Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky pro rok 2011

Věková kategorie	NIV celkem Kč/žáka	MP, včetně odvodů pedagogů Kč/žáka	MP, vč. odvodů nepedagogů Kč/žáka	ONIV celkem Kč/žáka	Z toho orientačně		Limit PZ na 1 000 žáků
					ONIV náklady Kč/žáka	ONIV přímé Kč/žáka	
3 - 5 let	36.136,00	26.567,00	9.270,00	299,00	113,00	186,00	129,00
6 - 14 let	46.110,00	37.356,00	8.114,00	640,00	143,00	497,00	131,00
15 - 18 let	53.538,00	42.059,00	10.747,00	732,00	166,00	566,00	146,00
19 - 21 let	45.919,00	33.084,00	12.354,00	481,00	143,00	338,00	129,00
3 - 18 let v KZÚV	221.809,00	146.510,00	73.643,00	1.656,00	693,00	963,00	701,00

Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] Praha

Legenda:

Věkové kategorie:

- 3 - 5 let ... dítě v předškolním zařízení
- 6 - 14 let ... žák plnící povinnou školní docházku
- 15 - 18 let ... student denní formy středoškolského vzdělávání
- 19 - 21 let ... student denní formy vyššího odborného vzdělávání
- 3 - 18 let v KZÚV ... počet lůžek v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež

NIV ... neinvestiční výdaje

MP ... mzdové prostředky

ONIV ... ostatní neinvestiční výdaje

PZ ... limit počtu zaměstnanců připadajících na 1 000 žáků

○

○

Ministerstvo financí pro rok 2011 nově zavedlo závazný průřezový ukazatel – Výdaje na krytí mzdových nákladů pedagogických a nepedagogických pracovníků regionálního školství. Stanovení tohoto ukazatele tedy vedlo k nové konstrukci republikových normativů. Nová konstrukce republikových normativů **již nevychází z normativů stanovených pro předchozí rok**. Jejich základem jsou skutečné výdaje na mzdové prostředky a počet zaměstnanců v jednotlivých typech škol a školských zařízeních rozdělených na pedagogické a nepedagogické pracovníky.

Do konstrukce se dále promítlo:

- ✘ zvýšení běžných výdajů pro RgŠ na rok 2011 o cca 0,6 mld. Kč, tj. o cca 0,77% více v porovnání s rokem 2010,
- ✘ zvýšení mzdových prostředků pro RgŠ na rok 2011 o cca 2,1 mld. Kč, tj. o cca 4% více než v roce 2010 (toto navýšení bylo realizováno prostřednictvím programu MŠMT – Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním),
- ✘ snížení ostatních běžných výdajů pro RgŠ na rok 2011 o cca 0,2 mld. Kč, tj. o cca 10% méně oproti roku 2010. (Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] Praha)

2.2.2 Krajské normativy

Jednotlivé krajské úřady stanoví na základě republikových normativů normativy krajské. (§ 161 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) Při jejich tvorbě vychází jednotlivé kraje především z:

- a) „dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji,
- b) rámcových vzdělávacích programů,
- c) rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné činnosti a
- d) naplněnosti tříd v jednotlivých školách“. (§ 161 odst. 3 písm. a) až h) zákona č. 561/2004 Sb.)

Dále se krajské normativy stanovují podle vyhlášky MŠMT ČR č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve které je uveden **rozsah potřeby pedagogické a nepedagogické činnosti, průměrná výše platu pedagogického a nepedagogického pracovníka a roční průměr ostatních neinvestičních nákladů, které připadají na jednotku výkonu**. (§ 2

○

○

odst. 1 písm. a) až e) vyhlášky MŠMT ČR č. 492/2005 Sb.) Jednotkou výkonu je žák nebo třída v jednom školním roce. (§ 161 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) Potřeba pedagogické a nepedagogické činnosti je stanovena v závislosti na výkonech, které jsou vykázány ve statistických výkonových výkazech – Výkaz o zahájení povinné školní docházky v základní škole daného školního roku S 53 – 01, tzv. zahajovací výkaz. Tento výkaz sestavuje ředitel školy zapsané do rejstříku škol a následně jej odesílá do zpracovatelského místa, kterým je krajský úřad nebo obecní úřad s rozšířenou působností.

Krajský úřad rozepisuje objem finančních prostředků přidělených MŠMT podle následující struktury ukazatelů:

1. Závazné ukazatele: - neinvestiční výdaje celkem,
 - prostředky na platy,
 - prostředky za ostatní odvedenou práci,
 - limit počtu zaměstnanců.
2. Orientační ukazatele: - zákonné odvody z mzdových prostředků,
 - prostředky na příděl do FKSP,
 - ostatní přímé neinvestiční výdaje.

Výsledný rozpis rozpočtu pro jednotlivé školy je **tvořen součtem normativně stanovených objemů přímých výdajů**. (Zdroj: *Středočeský kraj*. [online] Praha)

Zjištěnou výši dotace přiděluje krajský úřad přímo školám (§ 161 odst. 6 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb.), tzn., že finanční prostředky již neprocházejí rozpočtem zřizovatele školy, jak tomu bylo v minulosti.

○

3 Charakteristika vybrané venkovské školy

Tato kapitola je věnována představení Základní školy Chrášťany, její identifikaci, právnímu postavení a charakteristice. Též zmiňuje problematiku málotřídních škol a jejich postavení v současném vzdělávacím systému.

3.1 Identifikační údaje Základní školy Chrášťany

Základní škola:

Název:	Základní škola Chrášťany, okres Rakovník
Sídlo:	Chrášťany 68, 270 01 Kněžves u Rakovníka
Právní forma:	Právnícká osoba, příspěvková organizace
Vznik právní subjektivity:	01.01.2003 (na dobu neurčitou)
IČ:	71000526
DIČ:	069-71000526
IZO:	102586888
RED-IZO:	600055655
Datum zařazení do školského rejstříku:	01.01.2005
Vzdělávací obor:	79-01-C/01 Základní škola
Vzdělávací program:	Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání čj. 93/2007 český
Vyučovací jazyk:	český
Ředitelka školy:	Ing. Miroslava Lukáčová
Organizace školy:	Neúplná – málotřídní

Zřizovatel školy:

Název:	Obec Chrášťany, okres Rakovník
Sídlo:	Chrášťany 31, 270 01 Kněžves u Rakovníka
IČ:	00243809

○

3.2 Právnícká osoba – Základní škola Chrášťany

Právnícká osoba – Základní škola Chrášťany vznikla 1. ledna 2003 usnesením Zastupitelstva obce Chrášťany.

Hlavním účelem jejího **zřízení** není dosažení zisku, ale zabezpečení smíšených veřejných statků (§ 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb.), tedy zajištění činnosti v působnosti zřizovatele v oblasti školství, a to **plnění povinné školní docházky** (§ 178 odst. 1 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb.). Dalším důvodem zřizovatele pro zřízení základní školy je zajištění občanské vybavenosti v obci. Neméně důležitou příčinou existence školy v obci je i její kulturní, společenská a sociální funkce. Předmětem činnosti, který odpovídá hlavnímu účelu je výkon činnosti mateřské školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny. Základní škola Chrášťany tedy poskytuje základní vzdělání a plní úkoly vymezené školským zákonem. (Zdroj: *Zřizovací listina Základní školy Chrášťany*, čj. 1/2006, s. 1 – 2)

Právní subjektivitu této příspěvkové organizaci přiznává § 23 odst. 1 písm. b) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a byla jí udělena na dobu neurčitou.

V souladu se zákonem byla Základní škola Chrášťany na návrh svého zřizovatele zapsána v obchodním rejstříku. (§ 27 odst. 10 zákona č. 250/2000 Sb.)

Od 1. ledna 2005 je tato základní škola zapsána též ve **školském rejstříku**. Tímto zápisem jí vznikl každoroční nárok na přiděl finančních prostředků z rozpočtu MŠMT. (§ 142 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.)

3.3 Zřizovací listina Základní školy Chrášťany

Jestliže se zřizovatel rozhodne zřídit příspěvkovou organizaci, je jeho povinností vydat zřizovací listinu. Zastupitelstvo obce Chrášťany na základě svých pravomocí vydalo dne 21. března 2006 pod čj. 1/2006 Zřizovací listinu Základní školy Chrášťany. Tato zřizovací listina je součástí příloh (viz. Příloha C).

Vydaná zřizovací listina obsahuje **zákonem stanovené náležitosti**, tedy:

- ✘ úplné označení zřizovatele, včetně jeho zařazení do okresu,
- ✘ název příspěvkové organizace, její sídlo a přidělené identifikační číslo,

○

-
- ✘ přesné vymezení účelu, pro který je příspěvková organizace zřizována a činností jakými bude dosahovat hlavního účelu svého zřízení,
- ✘ označení zmocněných orgánů, které jsou oprávněny jednat jejím jménem,
- ✘ vymezení movitých věcí, práv a závazků, které jsou příspěvkové organizaci svěřeny k jejímu hospodářskému využití,
- ✘ vymezení majetkových práv a povinností, které příspěvkové organizaci umožní, nakládat se svěřeným majetkem,
- ✘ stanovení okruhů doplňkové činnosti příspěvkové organizace, které navazují na její hlavní činnost,
- ✘ uvedení doby trvání příspěvkové organizace. (§ 27 odst. 2 písm. a) až h) zákona č. 250/2000 Sb.)

Zastupitelstvo obce je oprávněno obsah této zřizovací listiny měnit.

Povinnost zveřejnit náležitosti a všechny skutečnosti v Ústředním věstníku ČR, zřizovatel ZŠ Chrášťany též splnil. (§ 27 odst. 8 zákona č. 250/2000 Sb.)

3.4 Majetek Základní školy Chrášťany

Majetek a majetková práva Základní školy Chrášťany jsou **vymezeny ve zřizovací listině**.

Škola využívá majetek svěřený zřizovatelem k plnění hlavního účelu, pro který byla zřízena. Ostatní dlouhodobý majetek jí zřizovatel předal k hospodaření. S takto svěřeným majetkem škola hospodaří v souladu s majetkovými právy uvedenými ve zřizovací listině. Základní škola Chrášťany není vlastníkem majetku, proto nemá právo nakládat s ním jako vlastník. Majetek, který je v průběhu její existence nabyt nebo pořízen, je majetkem zřizovatele. (Zdroj: *Zřizovací listina Základní školy Chrášťany*, čj. 1/2006, s. 2 – 3) Škola je tedy oprávněna nabývat nemovitý a dlouhodobý majetek do vlastnictví zřizovatele (§ 27 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb.) jen s jeho souhlasem. Zřizovatel se tak chrání před tím, aby příspěvková organizace nenabyla v dobré víře jakéhokoli majetku, za který by pak nesl odpovědnost. (§ 2 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb.) Zřizovatel má povinnost provádět kontrolu zřizované organizace.

Základní škola Chrášťany hospodaří s tímto majetkem:

- ✘ nemovitý majetek (budovy, pozemky) zapisovaný do katastru nemovitostí,
-

○

- ✖ ostatní dlouhodobý majetek,
- ✖ majetek získaný vlastní činností, která souvisí s jejím hlavním účelem a předmětem činnosti,
- ✖ majetek získaný z jiných zdrojů. (Zdroj: *Zřizovací listina Základní školy Chrášťany*, čj. 1/2006, s. 2 – 3)

3.5 Postavení málotřídních škol v současném vzdělávacím systému

S pojmem málotřídní škola se můžeme setkat pouze výjimečně v odborné pedagogické literatuře, stávající právní normy s tímto termínem nepracují. Školský zákon používá pouze termín plně organizovaná základní škola. Pod pojmem plně organizovaná základní škola rozumíme takovou školu, ve které je každý ročník prvního stupně tvořen alespoň jednou třídou. (Průcha, 2009, s. 118) Opakem plně organizované – plnotřídní školy – je škola **neúplná – málotřídní**. Málotřídní škola je „škola, v níž jsou žáci dvou či více ročníků vyučováni ve společné učebně. Podle klasifikace ÚIV základní škola prvního stupně je považována za málotřídní (tj. dvojtřídní až čtyřtřídní), jsou-li alespoň v jedné její třídě společně vyučováni žáci více ročníků.“ (Průcha, 2009, s. 118) Pro úplnost uvádím i definici slovenského autora Ericha Petláka. **„Málotřídní škola je taková škola, ve které na prvním stupni základní školy nemá každý ročník svoji třídu a svého učitele, v jedné třídě a pod vedením jednoho učitele se učí dva anebo více ročníků.“** (Petlák, 1998, s. 5) Hlavním důvodem pro vznik málotřídních škol je nízký počet žáků smíšených věkových skupin v dané spádové oblasti. Jedná se tedy zpravidla o venkovské školy, ve kterých není možné zřídit samostatnou třídu pro každý ročník prvního stupně základní školy. Zřízení takovýchto škol umožňuje § 46 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon.

Nejnižší počet žáků v málotřídních školách v průměru na jednu třídu činí:

v jednotřídní škole: 10 žáků

ve dvoutřídní škole: 12 žáků

v trojtřídní škole: 14 žáků

ve čtyřtřídní škole: 15 žáků

Nejvyšší přípustný počet je třicet žáků v jedné třídě. Nejnižší počet žáků ve školách plně organizovaných v průměru činí sedmnáct žáků na jednu třídu. (§ 4

○

○

odst. 1 až 5 a 7 vyhlášky MŠMT ČR č. 48/2005 Sb.) Výjimku z tohoto počtu může udělit zřizovatel, pokud uhradí zvýšené náklady spojené se vzděláváním. O zachování málotřídních škol s nižším počtem žáků tedy rozhoduje zřizovatel školy a nikoli MŠMT.

Přehled počtu základních škol v okrese Rakovník k 15.09.2011:

Celkový počet základních škol:	27
z toho plně organizovaných (s oběma stupni):	17
z toho málotřídních (pouze s prvním stupněm):	10

Zdroj: *Vlastní šetření*

Z uvedených údajů vyplývá, že málotřídní školy v okrese Rakovník tvoří 37% z celkového počtu základních škol. Je však důležité podotknout, že v šesti školách, které jsou podle školského zákona zařazeny mezi školy plně organizované, probíhá výuka na prvním stupni ve spojených třídách. Tzn., že první stupeň v těchto šesti školách vykazuje charakteristiky málotřídní školy.

Při zpracovávání výše uvedených údajů jsem též zjistila, že počet málotřídních škol nebyl vykazován ve statistikách ÚIV a není vykazován ani ve statistikách Českého statistického úřadu, MŠMT tyto údaje též nezpracovává. Proto je velmi problematické zjistit celkový počet málotřídních škol v celé ČR.

Z uvedených poznatků vyplývá, že **hlavním důvodem existence málotřídní školy v obci Chrášťany** je menší počet žáků různých věkových skupin, kteří tuto školu navštěvují. Do základní školy docházejí převážně žáci z obcí Chrášťany a Nový Dvůr. Je organizována jako **dvoutřídní** se všemi pěti postupnými ročníky. Kapacita budovy školy umožňuje, aby ji navštěvovalo maximálně padesát žáků. V současné době do ní dochází pouze osmnáct žáků, tzn., že kapacita budovy školy je využita jen ze 36%. Vzhledem k tomu, že v jedné třídě je průměrně devět žáků, tzn., méně, než stanovuje právní předpis, je jí zřizovatelem opakovaně udělována výjimka v souladu s § 23 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon a § 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech

○

plnění povinné školní docházky. Udělená výjimka z počtu žáků pro Základní školu Chrášťany pro rok 2011 je součástí příloh (viz. Příloha B).

3.6 Charakteristika Základní školy Chrášťany

Popisovaná základní škola se nachází v obci Chrášťany. Obec Chrášťany leží ve Středočeském kraji, přibližně šest kilometrů, severozápadně od okresního města Rakovníka. Sousedními okresy jsou Kladno, Louny a Plzeň sever. Součástí této obce je i obec Nový Dvůr. Chrášťany mají plnou občanskou vybavenost. (Zdroj: *Obec Chrášťany*. [online] Chrášťany)

Základní škola byla v Chrášťanech založena v roce 1802. Tehdy se jednalo o tzv. školu pokoutní, tzn., že výuka probíhala v různých částech obce, protože neměla stálou místnost. Budova, která se dodnes používá jako škola, byla dostavěna v roce 1833. (Zdroj: *Obec Chrášťany*. [online] Chrášťany) Do současné podoby byla přestavěna v padesátých letech minulého století. Protože technický stav budovy odpovídal jejímu stáří, začala od roku 2008 za pomoci zřizovatele probíhat její **rekonstrukce**. Došlo k opravě fasády, výměně oken a topných těles. V roce 2010 byla zrekonstruována tělocvična. V tomto roce také škola získala v soutěži „Péči o svůj domov pomáhejme dětem“ 500.000,00 Kč, za které pořídila podlahovou krytinu a vybavení do učeben.

V budově školy se nacházejí dvě učebny, ředitelna, školní družina, tělocvična, knihovna, výdejna jídla, šatny a prostory pro osobní hygienu. Obě kmenové učebny jsou dostatečně prostorné a účelně zařízené. Jsou vybaveny výpočetní a audiovizuální technikou a nepostrádají místo pro relaxaci. Zbývající prostory školy jsou esteticky upravené. Na jejich vzhledu se ve velké míře podílejí žáci a učitelé. Materiální vybavení školy a učební pomůcky jsou průběžně obnovovány. Součástí školy je i zahrada, která slouží pro výuku za příznivého počasí a sportovní a relaxační účely.

Pedagogický sbor základní školy tvoří tři učitelé, včetně ředitelky školy. Ředitelka školy je současně třídní učitelkou i školním metodikem prevence. Jedna učitelka je zároveň i vychovatelkou ve školní družině. Ve škole je též zaměstnán jeden nepedagogický pracovník.

○

Školská rada byla podle školského zákona zřízena k 1. lednu 2006, jako tříčlenná. Ve školním roce 2010/2011 zasedala dvakrát. (Zdroj: *Výroční zpráva o činnosti školy.*)

V základní škole se vyučuje podle **školního vzdělávacího programu** pod názvem „Školička plná pohody“. Žákům je poskytováno vzdělávání s maximálním využitím všech pozitivních stránek, které s sebou přináší práce v málotřídní škole. V této škole je též zaveden systém vyrovnávání rozdílů ve vzdělávacích programech při přestupu žáků na jiné školy. Vzhledem k velikosti je škola bez specializace a rozšířené výuky. (Zdroj: *Školní vzdělávací program pro základní školu.*)

Ve škole pracuje jedno **oddělení školní družiny**, ve kterém činnost probíhá podle školního vzdělávacího programu pro školní družinu. Jejím hlavním posláním je pomáhat k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, rozvíjet a uspokojovat kulturní potřeby a rozmanité zájmy žáků. (Zdroj: *Školní vzdělávací program pro školní družinu.*)

Při škole je vedeno pět **zájmových kroužků** – počítačový, taneční, výtvarný, hra na kytaru a angličtina. (Zdroj: *Výroční zpráva o činnosti školy.*)

Organizace má navázaný **úzký vztah se svým zřizovatelem**. Starostka obce pravidelně navštěvuje žáky při různých událostech. Oba partneři – zřizovatel i základní škola – se společně podílejí na organizování akcí pro děti (Poslední let broučků, Rozsvícení vánočního stromu, Čertoviny, Čarodějnice, Den dětí atd.).

Spolupráce s rodiči žáků je také na velmi dobré úrovni. Vyjma konzultací s rodiči (třídní schůzky, individuální konzultace) je dvakrát ročně pořádáno Odpolední posezení s rodiči. Někteří rodiče, vedou při škole zájmové kroužky, bez nároku na finanční ohodnocení.

K tradičním akcím pro veřejnost dále patří Den otevřených dveří, Předvánoční návštěvy osamělých seniorů a Předškolička, která umožňuje budoucím prvňáčkům a jejich rodičům návštěvu školy v době vyučování.

Před třemi lety škola navázala **neoficiální partnerství** s nedalekou málotřídní školou Kněžoves.

Mezi **oficiální partnery** školy patří Obecní knihovna Chrášťany, Svaz dobrovolných hasičů Chrášťany a Autoškola Tempo Rakovník.

○

○

Celostátní soutěže a projekty, do kterých je Základní škola Chrášťany zapojena:

Zdravé zuby

Tato soutěž je vyhlašována pod záštitou Kanceláře WHO za podpory Ministerstva zdravotnictví a MŠMT. Jejím cílem je přivést děti mladšího věku na preventivní vyšetření do stomatologických ordinací. (Zdroj: *Zdravé zuby celoplošný preventivní výukový program pro děti*. [online] Olomouc)

Ovoce do škol

Projekt zajišťuje společnost LAKTEA, o. p. s., pod záštitou Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského a intervenčního fondu. Žákům prvního stupně jsou dvakrát měsíčně poskytovány balíčky ovoce a zeleniny. Cílem projektu je vytvoření správných stravovacích návyků a zlepšení zdravotního stavu. (Zdroj: *Laktea, o. p. s.* [online] Praha)

Recyklohraní

Program Recyklohraní organizují společnosti ASEKOL, s. r. o., ECOBAT, s. r. o., EKO-KOM, a. s. a EKOLAMP, s. r. o. pod záštitou MŠMT. Cílem programu je vést žáky k ekologickému myšlení a naučit je správnému nakládání s odpadem. (Zdroj: *Recyklohraní*. [online] Praha)

Péčí o svůj domov pomáháme dětem

Tuto soutěž vyhlásila společnost UNILEVER ČR, spol. s r. o. Smyslem soutěže je pomoci školám, při jejich modernizaci, nákupem výrobků značky Cif a Domestos. ZŠ Chrášťany se v roce 2010 v této celostátní soutěži umístila na čtvrtém místě a získala na vybavení školy 500.000,00 Kč, za které pořídila nábytek a vybavení do tříd a šaten a podlahovou krytinu. (Zdroj: *Rozvoj škol*. [online] Praha)

EU Peníze základním školám

○

○

Vyhlašovatelem projektu EU Peníze základním školám je MŠMT. Smyslem tohoto projektu je podpora oblastí, které jsou dlouhodobě považovány za problematické. ZŠ Chrášťany se v rámci tohoto projektu rozhodla zlepšit předměty Český jazyk a Prvouka. (Zdroj: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] Praha)

○

○

4 Finanční hospodaření Základní školy Chrášťany v roce 2011

Tato kapitola se zabývá rozбором finančního hospodaření Základní školy Chrášťany v roce 2011. Následující text se opírá se především o poznatky uvedené v kapitole druhé této práce.

Základní škola Chrášťany samostatně hospodaří s finančními prostředky získanými v souladu s ustanoveními zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zřizovací listinou. Ředitelka školy každoročně zpracovává **rozbór hospodaření s finančními prostředky** v souladu s § 161 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon a s vyhláškou MŠMT ČR č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

4.1 Tvorba rozpočtu Základní školy Chrášťany v roce 2011

Při sestavování rozpočtu pro rok 2011 se ředitelka ZŠ Chrášťany řídila těmito právními předpisy:

- ✗ zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon,
- ✗ zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech,
- ✗ zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- ✗ zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,
- ✗ vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě,
- ✗ vyhláška MŠMT ČR č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy,
- ✗ vyhláška MŠMT ČR č. 492/2005 Sb., o krajských normativích.

Obecně platí, že finanční prostředky získané z veřejných rozpočtů lze použít jen pro ty účely, na které jsou určeny. Tyto účely jsou upraveny výše uvedenými právními předpisy a dále upřesněny ve zřizovací listině. V případě, že se příspěvková organizace rozhodne použít finanční prostředky pro jiné účely a například je využije na úhradu nákladů spojených se zajišťováním bezpečnosti práce, postupuje podle pokynů zřizovatele. (Zeman, 2006, s. 7)

○

○

4.2 Finanční zdroje Základní školy Chrášt'any v roce 2011

4.2.1 Dotace ze státního rozpočtu

Rozsah a využití finančních prostředků získaných ze státního rozpočtu je **podmíněn zápisem školy do školského rejstříku**. ZŠ Chrášt'any vznikl nárok na přidělení těchto prostředků 1. ledna 2005.

Prostřednictvím státního a následně krajského rozpočtu jsou ZŠ Chrášt'any poskytovány finanční prostředky na přímé vzdělávací náklady, které vymezuje § 160 zákona č. 561/2004 Sb. Pro rozpis těchto prostředků je Ministerstvem financí stanovena struktura závazných ukazatelů. Tato struktura se člení na **celkovou neinvestiční dotaci**, která zahrnuje **celkové přímé náklady na vzdělávání**, v nichž jsou dále zahrnuty **prostředky na platy, ostatní osobní náklady a pojistné** pro příslušný počet zaměstnanců. Při rozpisu celkových přímých vzdělávacích nákladů je uplatňována vyhláška MŠMT ČR č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů.

V průběhu kalendářního roku však mohou ve škole nastat změny v již rozepsaných rozpočtových ukazatelích, tzn., že může dojít jak k posílení rozpočtu, tak i k úsporným opatřením. V případě posílení rozpočtu musí ZŠ Chrášt'any doložit Krajskému úřadu Středočeského kraje prokazatelnou změnu svých výkonů. V případě úsporných opatření jsou nejprve využity nerozepsané rezervy, následně se snižují náklady na provoz a teprve v poslední řadě dochází ke snížení objemu prostředků určených na platy. (Zeman, 2006, s. 9 – 10)

○

○

○

○

Tabulka č. 4: Finanční vypořádání dotací poskytnutých ZŠ Chrášťany ze státního rozpočtu v roce 2011 (v Kč na dvě desetinná místa)

Účelový znak	Ukazatel		Poskytnuto	Použito	
33353	Neinvestiční dotace celkem		1.956.100,00	1.956.100,00	
	V tom:	Přímé náklady na vzdělávání		1.779.879,00	1.779.879,00
		Z toho:	Platy	1.283.179,00	1.283.179,00
			Ostatní osobní náklady	8.000,00	8.000,00
			Ostatní (pojistné, ostatní neinvestiční náklady, FKSP)	488.700,00	488.700,00
			Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním	96.000,00	96.000,00
			Hustota a specifika	53.221,00	53.221,00
			Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků	23.000,00	23.000,00
			Školní vybavení pro žáky 1. ročníku	4.000,00	4.000,00
	Investiční dotace celkem		0,00	0,00	
Dotace ze státního rozpočtu celkem		1.956.100,00	1.956.100,00		

Zdroj: ZŠ Chrášťany.

Zpracování vlastní

Celková přijatá dotace ze státního rozpočtu na rok 2011 činila 1.956.100,00 Kč. Nejvyšší položku nepřímých nákladů na vzdělávání tvořily platy, a to ve výši 1.283.179,00 Kč.

Dále byly škole přiděleny prostředky z programů vyhlášených MŠMT. Tyto dotace byly poskytnuty na:

- ✘ program Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce – dotace ve výši 96.000,00 Kč,
- ✘ navýšení prostředků na platy a s nimi souvisejícími výdaji – program Specifika v krajích s přihlédnutím k rozdílné hustotě osídlení – dotace ve výši 53.221,00 Kč,
- ✘ posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků regionálního školství – dotace ve výši 23.000,00 Kč a

○

○

- ✖ program Školní vybavení pro žáky prvního ročníku základního vzdělávání – dotace ve výši 4.000,00 Kč.

Základní škola Chrášťany **neobdržela** ze státního rozpočtu žádnou **investiční dotaci**. Všechny **dotace** byly vyčerpány **v plné výši**, tj. 100% rozpočtu.

4.2.2 Příspěvek na provoz z obecního rozpočtu

Ředitelka školy každoročně sestavuje **návrh rozpočtu příspěvkové organizace**. Při jeho sestavování vychází z nákladů z předchozích let a z rozpočtového výhledu. Současně respektuje formální náležitosti členění rozpočtu na vybrané ukazatele stanovené zřizovatelem školy. Těmito ukazateli jsou **náklady** a **výnosy** a **členění podle rozpočtové skladby**. Zřizovatel ZŠ Chrášťany požaduje po příspěvkové organizaci i předložení návrhu rozpočtu přímých výdajů. Takto sestavený návrh rozpočtu na následující rok předkládá ředitelka školy nejpozději 30.10. daného roku zřizovateli. Na základě těchto podkladů zřizovatel rozhodne o výši příspěvku na provoz. (Zeman, 2006, s. 9)

Tabulka č. 5: Finanční vypořádání příspěvku na provoz poskytnutého ZŠ Chrášťany zřizovatelem v roce 2011 (v Kč na dvě desetinná místa)

Položka		Poskytnuto	Použito	Rozdíl
Mzdy celkem				
(platy, ostatní osobní náklady, zákonné pojištění, příděl do FKSP)		44.000,00	43.336,00	664,00
Materiál celkem		104.000,00	102.961,00	1.039,00
Z toho:	Pracovní oděvy, ochranné pomůcky	1.000,00	1.000,00	0,00
	Knihy, učební pomůcky, tisk	3.000,00	2.962,00	38,00
	Drobný hmotný majetek	95.000,00	94.213,00	787,00
	Ostatní materiál	5.000,00	4.786,00	214,00
Energie celkem		295.000,00	263.289,00	31.711,00

○

Z toho:	Elektřina	90.000,00	79.105,00	10.895,00
	Plyn	200.000,00	180.475,00	19.525,00
	Voda	5.000,00	3.709,00	1.291,00
Služby celkem		227.000,00	214.323,00	12.677,00
Z toho:	Telekomunikace, radiokomunikace	20.000,00	19.768,96	232,00
	Banka	7.000,00	6.387,00	613,00
	Pošta	2.000,00	1.677,00	323,00
	Další vzdělávání pedagogických pracovníků	5.000,00	5.000,00	0,00
	Zpracování dat	45.000,00	46.550,00	- 1.550,00
	Programové vybavení	7.000,00	6.986,00	14,00
	Cestovné	1.000,00	875,00	125,00
	Ostatní služby	10.000,00	8.452,00	1.548,00
	Opravy a udržování	120.000,00	109.473,00	10.527,00
	Výuka v plavecké škole	10.000,00	9.155,00	845,00
Ostatní celkem		87.000,00	78.185,00	8.815,00
Z toho:	Pojištění majetku	12.000,00	11.933,00	67,00
	Technické zhodnocení	25.000,00	23.115,00	1.885,00
	Jiné ostatní náklady	50.000,00	43.137,00	6.863,00
Celkem		757.000,00	702.094,00	54.906,00

Zdroj: *Přehled o plnění rozpočtu ZŠ Chráštany v roce 2011.*

Zpracování vlastní

Tabulka uvádí přehled plnění rozpočtu ZŠ Chráštany v roce 2011. **Zřizovatel poskytl** organizaci **příspěvek ve výši 757.000,00 Kč. Nejvyšší položku** rozpočtu **tvořily energie**, na které bylo vyčleněno 295.000,00 Kč. U této položky ředitelka školy, po předchozích zkušenostech, předpokládala možné překročení prostředků vlivem možné delší topné sezóny, ke kterému však nedošlo. **Zbývající celkové položky rozpočtu nebyly též překročeny. Celkové náklady tak činily 702.094,00 Kč**, což znamená, že **rozpočet byl čerpán ve výši 92,75%**.

○

○

4.2.3 Výsledek hospodaření Základní školy Chrášťany

Hlavními zdroji příjmů ZŠ Chrášťany v roce 2011 byly **dotace ze státního rozpočtu** na přímé náklady na vzdělávání ve výši **1.779.879,00 Kč**, **prostředky získané z rozvojových programů** (Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním s ohledem na kvalitu jejich práce, Specifika v krajích s přihlédnutím k rozdílné hustotě osídlení, Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků a Školní vybavení pro žáky prvního ročníku základního vzdělávání) ve výši **176.221,00 Kč**.

Příspěvek na provoz z obecního rozpočtu činil **757.000,00 Kč**.

Organizace v roce 2011 **neobdržela žádnou investiční dotaci ani dar**.

Doplňkovou činnost škola **neprovozuje**, protože ji zřizovatel z důvodu nerentability nepovolil.

Příjmy z vlastních zdrojů škola též **nemá**, neboť služby školní družiny a volnočasové aktivity jsou, jako nástroj konkurence, poskytovány bezplatně.

Celkové příjmy Základní školy Chrášťany tedy činily **2.713.100,00 Kč**.

Výsledek hospodaření je rozdíl mezi náklady a výnosy organizace a představuje tak zisk nebo ztrátu za určité období. (Synek, 2003, s. 457)

Organizace k 31.12.2011 **hospodařila se ziskem** ve výši **54.906,00 Kč** a navrhla zřizovateli rozdělit tyto prostředky do rezervního fondu (40.000,00 Kč) a fondu odměn (14.906,00 Kč).

4.2.4 Peněžní fondy Základní školy Chrášťany

ZŠChrášťany povinně vytváří rezervní fond, investiční fond, fond odměn a FKSP.

Počáteční stav **rezervního fondu** činil na počátku účetního období 117.236,00 Kč. Byl tvořen přidělem ze zlepšeného hospodářského výsledku ve výši 40.000,00 Kč a **nebyl čerpán**. Zůstatek k 31.12.2011 činil 157.236,00 Kč. Rezervní fond byl plně finančně kryt.

Počáteční zůstatek **investičního fondu** v daném účetním období činil 84.729,00 Kč. Je tvořen přidělem z odpisů dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku ve výši 23.115,00 Kč. Výše zůstatku

○

k 31.12.2011 byla 107.844,00 Kč. Prostředky z investičního fondu **nebyly čerpány**. Bankovní krytí fondu bylo v plné výši.

Stav **fondu odměn** na počátku účetního období činil 16.453,00 Kč. Byl tvořen přidělem ze zlepšeného hospodářského výsledku ve výši 14.906,00 Kč a byl **čerpán ve výši 14.000,00 Kč**. Zůstatek k 31.12.2011 činil 17.359,00 Kč a byl plně krytý.

Počáteční stav **FKSP** činil na počátku účetního období 34.806,40 Kč. FKSP byl tvořen přidělem z objemu prostředků na platy ve výši 13.489,00 Kč. Celkové **čerpání** bylo **ve výši 31.801,00 Kč**. Prostředky byly čerpány na úhradu potřeb zaměstnanců. Zůstatek k 31.12.2011 činil 16.494,40 Kč. Fond byl celý finančně krytý.

5 Analýza SWOT Základní školy Chrášťany

Obsahem této kapitoly je zhodnocení zjištěných poznatků o Základní škole Chrášťany, pomocí analýzy SWOT, a návrh doporučení pro její další činnost a úspěšné fungování. Východiskem pro zpracování analýzy SWOT byly především poznatky z kapitoly třetí a čtvrté, které jsem doplnila o poznatky vlastní.

Metodu SWOT můžeme definovat „jako budoucí vytvoření způsobu řízení organizace, který buď zachová nebo zlepší její konkurenční postavení“. (Veber, 2006, s. 428) Tato metoda je používána jako jednoduchý nástroj, který slouží jako podklad pro další rozhodování. Analýza SWOT identifikuje **silné stránky** (strengths), **slabé stránky** (weaknesses), **příležitosti** (opportunities) a **hrozby** (threats). (Veber, 2006, s. 428) Silné a slabé stránky jsou vnitřními faktory organizace, tzn., že je ZŠ Chrášťany může ovlivňovat svojí činností. Příležitosti a hrozby jsou vnějšími faktory. Příležitosti jsou takové charakteristiky, které může škola využít ve svůj prospěch. Hrozby jsou nástrahy, které na ní číhají a lze je eliminovat též pomocí příležitostí. Základ této metody spočívá v zařazení jednotlivých charakteristik organizace do čtyř výše uvedených skupin. Kombinace těchto charakteristik slouží ke zvolení konkrétní strategie dalšího chování. (Veber, 2006, s. 429 – 430) Analýza SWOT je tedy způsob, pomocí kterého jsem zjistila, jak ZŠ Chrášťany funguje. Pokusila jsem se vyhledat již existující problémy a následně zjistila, jaké jsou možnosti jejího dalšího rozvoje.

Vnitřní faktory

S – SILNÉ STRÁNKY jsou přednosti ZŠ Chrášťany, které přinášejí výhody žákům i jejich rodičům.

V lidském potenciálu:

- ✘ škola „rodinného typu“,
- ✘ pozitivní školní prostředí,
- ✘ dobré klima a přátelská atmosféra školy,
- ✘ malý pracovní kolektiv,
- ✘ jednoduchý komunikační systém,

- * taktní vedení školy a podpora zaměstnanců vedoucím pracovníkem,
 - * neformální vztah mezi nadřízeným a podřízenými pracovníky,
 - * kvalifikovaný pedagogický sbor,
 - * ochota vzdělávat se,
 - * ochota ke změnám,
 - * ochota pracovat nad rámec povinností,
 - * vstřícnost mezi zaměstnanci,
 - * nadprůměrné mezilidské vztahy.
- V materiálním vybavení:**
- * zrekonstruovaná budova školy (opravená fasáda, nová okna),
 - * rozlehlá školní zahrada (výuka za příznivého počasí, sportovní a rekreační využití),
 - * zrekonstruovaný a nově vybavený interiér školy (topná tělesa, podlahová krytina, nábytek v učebnách a šatnách),
 - * zrekonstruovaná a nově vybavená tělocvična,
 - * školní družina v budově školy,
 - * výdejna jídla v budově školy,
 - * dostatečné vybavení výpočetní a audiovizuální technikou v obou učebnách,
 - * dostatečné množství učebních pomůcek,
 - * relaxační koutky v učebnách,
 - * hezká výzdoba interiéru školy.
- V pedagogickém procesu:**
- * propojenost mateřské a základní školy pro snadný přechod žáků do prvního ročníku,
 - * málo početné třídy,
 - * individuální přístup k žákům,
 - * věnování zvýšené pozornosti žákům

- vyžadujícím speciální péči,
- * osobní přístup k žákům,
 - * individuální doučování žáků,
 - * spojené ročníky z pohledu pedagogů vedou k rozvoji samostatnosti a učení se týmové práci,
 - * dobré vztahy mezi jednotlivými žáky,
 - * volný přístup k výpočetní technice při vyučování i mimo něj, ale vždy pod dozorem pedagoga,
 - * možnost spoluúčasti rodičů na vyučování,
 - * ekologická výchova (program Recyklohraní),
 - * důraz na zdravý životní styl (projekt Zdravé zuby, projekt Ovoce do škol),
 - * dobře fungující psychohygiena (relaxační koutky),
 - * každoroční plavecký kurz pro všechny žáky školy,
 - * pravidelná účast na olympiádách a dalších žakovských soutěžích,
 - * bezplatná školní družina,
 - * pravidelné pořádání výletů a exkurzí,
 - * netradiční zápis do první třídy,
 - * minimum patologických jevů.
 - * historická tradice školy v obci a silný patriotismus k ní,
 - * nadstandardní spolupráce se zřizovatelem,
 - * dobře fungující školská rada,
 - * neoficiální spolupráce s nedalekou málotřídní školou Kněževes,
 - * spolupráce s dalšími organizacemi

V ostatních faktorech:

(Obecní knihovna Chrášťany, Svaz dobrovolných hasičů Chrášťany, Autoškola Tempo Rakovník),

- ✘ možnost nedojíždění žáků do základní školy,
- ✘ pořádání akcí pro rodiče (Odpolední posezení s rodiči),
- ✘ bezplatné volnočasové aktivity,
- ✘ kvalitní a pestré stravování, zajištění pitného režimu,
- ✘ aktivní účast rodičů na činnostech školy (kroužky),
- ✘ dodržování tradic školy,
- ✘ pořádání Dne otevřených dveří a Předškoličky,
- ✘ dobrá pověst školy.

W – SLABÉ STRÁNKY jsou nedostatky ZŠ Chrášťany, tzn. to, co škola nedělá dobře nebo ostatní školy dělají lépe.

V lidském potenciálu:

- ✘ neaprobovaná učitelka anglického jazyka,
- ✘ absence muže v pedagogickém sboru,
- ✘ věková skladba pedagogických pracovníků (průměrný věk 53 let),
- ✘ absence pomocného personálu (administrativní pracovnice, hospodářka),
- ✘ omezená možnost delegování pravomocí,
- ✘ vysoké nároky na ředitelku školy a malý pedagogický sbor (požadavky na všestrannost),
- ✘ obtížné zastupování nepřítomných pedagogů (např. při dalším vzdělávání),
- ✘ nesystematické další vzdělávání

V materiálním vybavení:

- pedagogických pracovníků,
- ✘ nedostatek odborníků (výchovný poradce, speciální pedagog, školní psycholog apod.).
- ✘ nevybudovaný bezbariérový přístup,
- ✘ školní knihovna má zastaralý knižní fond,
- ✘ chybí interaktivní tabule,
- ✘ velikost budovy neumožňuje zřídit samostatnou učebnu cizího jazyka.

V pedagogickém procesu:

- ✘ náročnost přípravy a realizace výuky pro více ročníků v jedné učebně,
- ✘ školní vzdělávací program je vypracován pouze pro první stupeň (chybí návaznost s druhým stupněm základní školy),
- ✘ užší nabídka volitelných a nepovinných předmětů,
- ✘ nedostatečné proškolení o nových vyučovacích metodách,
- ✘ dosud nerealizované projektové vyučování,
- ✘ nevyužívání jiné formy klasifikace (slovní hodnocení),
- ✘ chybějící pravidelné testování žáků při výstupu ze školy.
- ✘ absence anonymního šetření mezi žáky, rodiči, příp. i veřejností a zjišťování jejich požadavků,
- ✘ omezený provoz školní družiny.

V ostatních faktorech:**vnější faktory**

O – PŘÍLEŽITOSTI jsou skutečnosti, které mohou zvýšit poptávku po ZŠ Chrášťany nebo mohou lépe uspokojit její žáky i jejich rodiče.

○

- Navázání spolupráce s odborníky (pedagogicko-psychologická poradna),
- * navázání oficiální spolupráce s okolními málotřídními školami,
 - * navázání spolupráce se školami, do kterých žáci přecházejí na druhý stupeň,
 - * rozvíjení spolupráce s dalšími místními organizacemi,
 - * vyhledávání dalších zdrojů financování (sponzorské dary),
 - * navázání spolupráce s bývalými žáky školy,
 - * rozšíření nabídky volnočasových aktivit,
 - * využití naplněné kapacity mateřské školy,
 - * zlepšení prezentace školy na veřejnosti a podílení se na kulturním a společenském životě v obci.

T – HROZBY jsou skutečnosti, které mohou snížit poptávku po ZŠ Chrášťany nebo mohou zapříčinit nespokojenost žáků nebo jejich rodičů.

- * Demografický vývoj populace (úbytek žáků),
- * omezené finanční možnosti (státní rozpočet, rozpočet venkovské obce),
- * ekonomická náročnost provozu školy,
- * malá spádovost školy,
- * dobrá dosažitelnost městských škol,
- * konkurence městských škol (školy se specializací),
- * rušení nebo slučování malých škol,
- * obavy a nedůvěra rodičů vůči málotřídní škole (strach z nedostatečné přípravy při přechodu do městské školy),
- * nereálné nároky některých rodičů na venkovskou školu,
- * klesající zájem rodičů o vzdělávání svých dětí,
- * nedostatek pracovních příležitostí v obci,
- * migrace a stěhování rodin s dětmi za prací do města,
- * neustálé legislativní změny (vyhlášky, nařízení, směrnice, pokyny),
- * nedostatečná podpora učitelů ze strany některých rodičů,
- * nedocenění pedagogické práce a ztráta optimismu některých učitelů při pohledu na současný stav ve školství,
- * všeobecné zhoršení mezilidských vztahů.

Návrhy na řešení zjištěných problémů a doporučení pro další činnost a úspěšné fungování Základní školy Chrášťany:

○

- ✘ maximálně využít všech příležitostí uvedených ve analýze SWOT,
- ✘ sestavit dlouhodobý plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, s důrazem na proškolení učitelky anglického jazyka, který bude důsledně dodržován,
- ✘ motivovat k samostudiu,
- ✘ neustálým zkvalitňováním vzdělávacího procesu zvyšovat úroveň školy,
- ✘ v co nejkratší možné době realizovat projektové vyučování,
- ✘ udržet dobrou spolupráci se zřizovatelem, rodiči i veřejností,
- ✘ navázat oficiální partnerství s jinými málotřídními školami, společně řešit organizační a personální záležitosti a předávat si zkušenosti,
- ✘ navázat spolupráci s dalšími místními organizacemi (Myslivecké sdružení, Rybářský spolek, Včelařský spolek) a využít zkušenosti jejich dlouholetých členů k rozšíření nabídky mimoškolních aktivit,
- ✘ využít potenciálu dalších rodičů k rozšíření nabídky mimoškolních aktivit,
- ✘ využít maximálně naplněné kapacity mateřské školy po naplnění základní školy,
- ✘ rozšířit provoz školní družiny tak, aby vyhovoval i rodičům dojíždějícím za prací,
- ✘ zlepšit prezentaci školy na veřejnosti (zejména pravidelně aktualizovat webové stránky, poskytovat dostatečné množství informací o dění ve škole a k tradičním událostem přizvat zástupce okresního tisku),
- ✘ aktivně vyhledávat další možnosti financování (získávat sponzorské dary),
- ✘ neztrácet motivaci a nadšení pro práci ve školství,
- ✘ zůstat kvalitní málotřídní školou.

Z celkového hodnocení vyplývá, že Základní škola Chrášťany je, i přes některé nedostatky, plně srovnatelná s jakoukoli jinou školou podobného typu. Tato škola je sice také ohrožena všeobecným úbytkem populace, přesto však existuje velmi reálná naděje, že bude mít v budoucnosti dostatek žáků a i nadále dobře fungovat.

Závěrem bych chtěla upozornit, že jsem se záměrně vyhýbala porovnání málotřídní školy se školou plně organizovanou. Domnívám se totiž, že podmínky v málotřídní a plnotřídní škole jsou natolik odlišné, že bych porovnávala neporovnatelné. Jsem přesvědčená, že málotřídní školy mají v regionálním školství své opodstatněné místo a jejich role je nezastupitelná.

○

○

6 Závěr

Vzdělávání patří ke stěžejním odvětvím veřejného sektoru, proto je převážně financováno z veřejných rozpočtů, jde tedy o **vícezdrojové financování**. Největší objem finančních prostředků základním školám plyne **ze státního rozpočtu**. Tyto prostředky jsou rozepisovány tzv. normativní metodou a určeny především na přímé náklady na vzdělávání. Dalším významným zdrojem financování jsou prostředky získané **od zřizovatele** na hospodářský provoz těchto zařízení. Školy mohou získávat finanční prostředky také **z dodatečných zdrojů**, např. z doplňkové činnosti, programů vyhlašovaných MŠMT a EU nebo od fyzických či právnických osob.

Cílem této bakalářské práce bylo **vytvoření uceleného pohledu na Základní školu Chrášťany, okres Rakovník, včetně jejího finančního hospodaření**.

Základní škola Chrášťany je zřízena jako právnická osoba. Hlavním účelem jejího zřízení je **poskytování základního vzdělávání**. Činnost této příspěvkové organizace je upravena řadou právních norem, zejména však **školským zákonem a zřizovací listinou**.

ZŠ Chrášťany je organizována jako **neúplná – málotřídní**. Málotřídní škola je ve venkovských lokalitách velmi častým jevem. Tento typ školy je odrazem celospolečensky nepříznivého demografického vývoje, zároveň však vytváří vhodné podmínky pro individuální přístup k žákům. Výsledkem tak může být úspěšnější zvládnutí učiva a dětství prožité s minimem negativních vlivů.

Teoretické poznatky z oblasti financování jsem uplatnila při sledování finančního hospodaření Základní školy Chrášťany za rok 2011. Z uvedených údajů vyplývá, že příspěvková organizace v tomto roce hospodařila s prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu zřizovatele a z programů vyhlášených MŠMT. Doplňkovou činnost neprovozovala, příjmy z vlastní činnosti neměla a nezískala žádný dar. Škola tedy sice **dosáhla kladného hospodářského výsledku**, ale jen z důvodu úspory provozních

○

nákladů. Vybrané organizaci bych proto doporučila, zaměřit se též na získávání prostředků v podobě sponzorských darů.

Provoz málotřídních škol je sice finančně náročný, je však důležité uvědomit si, že škola na venkově plní důležitou kulturní, společenskou i sociální funkci a její zrušení znamená nepříznivý zásah do celého klimatu sídla.

Největším úskalím při psaní této práce byl nedostatek odborné literatury. Publikace vztahující se k oblasti financování škol se vždy opíraly o příslušné právní normy, proto jsem je většinou používala pouze k doplnění si informací. Problematikou málotřídních škol se zpravidla zabývají jen zastaralé knižní tituly.

Závěrem mohu konstatovat, že činnost a financování základních škol je upravena velmi složitou legislativou, ve které nebylo vždy snadné se zorientovat.

○

○

7 Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1:	Přehled výdajů z kapitoly MŠMT na RgŠ v letech 2006 – 2010
Tabulka č. 2:	Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky pro rok 2010
Tabulka č. 3:	Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky pro rok 2011
Tabulka č. 4	Finanční vypořádání dotací poskytnutých ZŠ Chrášťany ze státního rozpočtu v roce 2011
Tabulka č. 5:	Finanční vypořádání příspěvku na provoz poskytnutého ZŠ Chrášťany zřizovatelem v roce 2011

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1:	Veřejná správa regionální školství od 01.01.2001
---------------	--

8 Seznam použitých zkratek

a.s.	Akciová společnost
čj.	Číslo jednací
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DIČ	Daňové identifikační číslo
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
IČ	Identifikační číslo
IZO	Identifikační znak organizace
KZÚV	Krajské zařízení ústavní výchovy
LZPaS	Listina základních práv a svobod
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MP	Mzdové prostředky
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NIV	Neinvestiční výdaje
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
o. p. s.	Obecně prospěšná společnost
PZ	Počet zaměstnanců
RED-IZO	Resortní identifikátor právnické osoby
RgŠ	Regionální školství
Sb.	Sbírka zákonů
spol. s r. o.	Společnost s ručením omezeným
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
WHO	Světová zdravotnická organizace
ZŠ	Základní škola

9 Seznam použité literatury

Knižní tituly

OCHRANA, František., PAVEL, Jan., VÍTEK, Leoš. et al. *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010, 264 s., ISBN 978-80-247-3228-2

PETLÁK, Erich. *Málotriedna škola*. 1. vydání, Bratislava: Metodické centrum, 1998, 75 s., ISBN 80-88796-71-7

PEKOVÁ, Jitka., PILNÝ, Jaroslav., JETMAR, Marek. et al. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualizované a rozšířené vydání, Praha: ASPI, a. s., 2008, 712 s., ISBN 978-80-7357-351-5

PRŮCHA, Jan., WALTEROVÁ, Eliška., MAREŠ, Jiří. et al. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1995, 292 s., ISBN 80-7178-029-4

REKTOŘÍK, Jaroslav. et al. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 1. vydání, Praha: Ekopress, s. r. o., 2002, 264 s., ISBN 80-86119-60-2

SYNEK, Miloslav., DVOŘÁČEK, Jiří., DVOŘÁK, Jiří. et al. *Podniková ekonomika*. 3. přepracované a aktualizované vydání, Praha: Grada Publishing, a. s., 2003, 466 s. ISBN 80-247-0515-X

VEBER, Jaromír. et al. *Management – Základy – prosperita – globalizace*. Praha: Management Press, s. r. o., 2006, 704 s., ISBN 80-7261-029-5

ZEMAN, Pavel., DENKEROVÁ, Marie., JAKEŠ, Petr. et al. *Studium pro ředitele škol a školských zařízení. Financování školy*. 2. vydání, Praha: Národní institut pro další vzdělávání, 2006, 84 s., ISBN neuvedeno

○

Právní normy

Listina základních práv a svobod 2/1993 Sb., ze dne 16. prosince 1992.

Zákon č. 455/1991 Sb., ze dne 2. října 1991, o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 552/1991 Sb., ze dne 6. prosince 1991, o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 357/1992 Sb., ze dne 5. května 1992, o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., ze dne 20. listopadu 1992, o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000, o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2000 Sb., ze dne 27. června 2000, o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 320/2001 Sb., ze dne 9. srpna 2001, o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů

○

Zákon č. 561/2004 Sb., ze dne 24. září 2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., ze dne 24. září 2004, o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 487/2009 Sb., ze dne 9. prosince 2009, o státním rozpočtu České republiky na rok 2010, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 433/2010 Sb., ze dne 15. prosince 2010, o státním rozpočtu České republiky na rok 2011, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MF ČR č. 114/2002 Sb., ze dne 27. března 2000, o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění vyhlášky č. 510/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 15/2005 Sb., ze dne 27. prosince 2004, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 48/2005 Sb., ze dne 18. ledna 2005, o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 74/2005 Sb., ze dne 9. února 2005, o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MŠMT ČR č. 492/2005 Sb., ze dne 5. prosince 2005, o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje

○

Laktea, o. p. s. [online] Praha: Laktea, o. p. s., 2011, Aktualizace 27.09.2011, [cit. 27.09.2011] Dostupné z: <http://www.ovocedokol.eu/node/15>

Ministerstvo financí ČR. [online] Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011, Aktualizace 29.09.2011, [cit.29.09.2011] Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2006_H_sesit2_pdf.pdf

Ministerstvo financí ČR. [online] Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011, Aktualizace 29.09.2011, [cit.29.09.2011] Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2007_H_Sesit2_pdf.pdf

Ministerstvo financí ČR. [online] Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011, Aktualizace 29.09.2011, [cit.29.09.2011] Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2008_H_Sesit2_pdf.pdf

Ministerstvo financí ČR. [online] Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011, Aktualizace 29.09.2011, [cit.29.09.2011] Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU2009_H_Sesit2_pdf.pdf

Ministerstvo financí ČR. [online] Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011, Aktualizace 29.09..2011, [cit.29.09.2011] Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/SZU_2010_H-text.pdf

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 03.09.2011, [cit. 03.09.2011] Dostupné z:

http://www.msmt.cz/uploads/VKav_200/zprava2009/zprava_vyvoj_skolstvi.doc

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 03.09.2011, [cit. 03.09.2011] Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/informace-msmt-k-novemu-psacimu-pismu-comenia-script>

○

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 03.09.2011, [cit. 03.09.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyhlaseni-pokusneho-overovani-podle-171-odst-1-zakona-c-561>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 03.09.2011, [cit. 03.09.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/narodni-strategie-finacniho-vzdelavani>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 03.09.2011, [cit. 03.09.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/18871>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 03.09.2011, [cit. 03.09.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/koncepcni-zamer-reformy-systemu-financovani-regionalniho-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 30.10.2011, [cit. 30.10.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/vyhlaseni-rozvojoveho-programu-msmt-na-rok-2011-posileni>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 30.10.2011, [cit. 30.10.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/msmt-vyhlasuje-dotacni-program-na-podporu-vzdelavani-v-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 30.10.2011, [cit. 30.10.2011] Dostupné z:

○

<http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/skolni-vybaveni-pro-zaky-1-rocniku-zakladniho-vzdelavani-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 30.10.2011, [cit. 30.10.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/13518>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 30.10.2011, [cit. 30.10.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/13955>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 30.10.2011, [cit. 30.10.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/14661>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 01.12.2011, [cit. 01.12.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/eu-penize-skolam>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 04.12.2011, [cit. 04.12.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-1>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 04.12.2011, [cit. 04.12.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 06.12.2011, [cit.

○

06.12.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-2>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 06.12.2011, [cit. 06.12.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/13940>)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011, Aktualizace 20.12.2011, [cit. 20.12.2011] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/eu-penize-skolam/eu-penize-zakladnim-skolam>

Obec Chrášťany [online] Chrášťany: Obec Chrášťany, 2011, Aktualizace 12.12.2011 [cit. 12.12.2011] Dostupné z: <http://www.chrastanyurakovnika.cz/>

Obec Chrášťany. [online] Chrášťany: Obec Chrášťany, 2011, Aktualizace 12.12.2011, [cit. 12.12.2011] Dostupné z: <http://www.chrastanyurakovnika.cz/kronika-obce/dil-i-cast-2>

Recyklohraní. [online] Praha: Recyklohraní, 2011, Aktualizace 27.09.2011, [cit. 27.09.2011] Dostupné z: <http://recyklohrani.cz/cs/document/about-project/>

Rozvoj škol. [online] Praha: Rozvoj škol, 2011, Aktualizace 27.09.2011, [cit. 27.09.2011] Dostupné z: <http://www.rozvojskol.cz/rodice/#pravidla>

Středočeský kraj. [online] Praha: Středočeský kraj, 2011, Aktualizace 07.12.2011, [cit. 07.12.2011] Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/Skolstvi/skolska-ekonomika/metodika-financovani-primych-vydaju-regionalniho-skolstvi-st-1762905763.htm?pg=1>

Ústav pro informace ve vzdělávání. [online] Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2012, Aktualizace 20.01.2012, [cit. 20.01.2012] Dostupné z: <http://www.uiv.cz/>

○

Zdravé zuby celoplošný preventivní výukový program pro děti. [online]
Olomouc: Zdravé zuby celoplošný preventivní výukový program pro děti, 2011,
Aktualizace 27.09.2011, [cit. 27.09.2011] Dostupné z:
<http://www.zdravezuby.cz/o-projektu-ucitel.asp>

Ostatní zdroje

Souhrnný přehled plnění rozpočtu Základní školy Chrášťany v roce 2011.

Školní vzdělávací program pro školní družinu.

Školní vzdělávací program pro základní školu.

Výroční zpráva o činnosti školy pro školní rok 2008/2009.

Výroční zpráva o činnosti školy pro školní rok 2009/2010.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2010/2011.

Zřizovací listina Základní školy Chrášťany, čj. 1/2006.

10 Seznam příloh

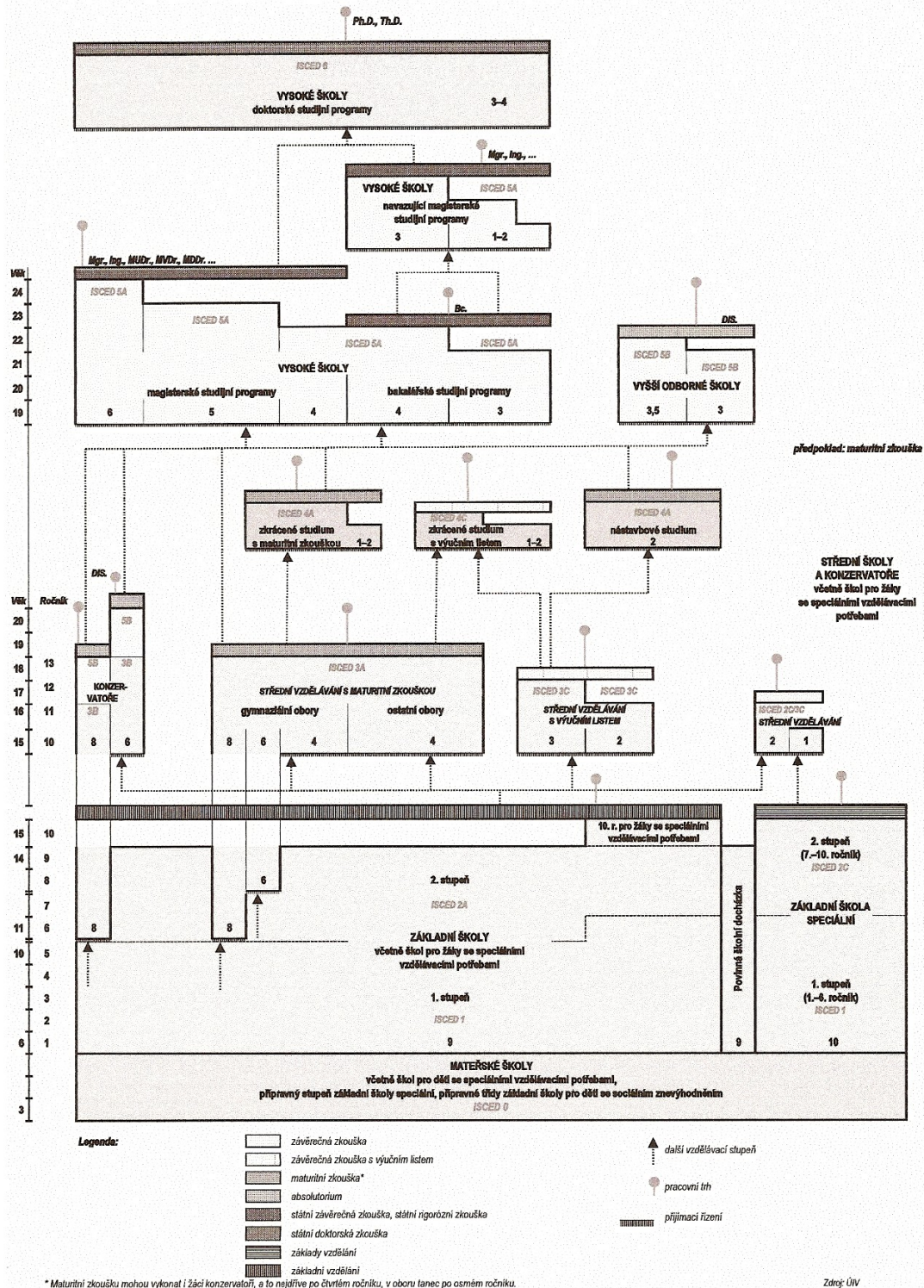
- Příloha A: Schéma vzdělávacího systému České republiky ve
školním / akademickém roce 2010/2011
- Příloha B: Udělení výjimky z počtu žáků pro Základní školu
Chrášťany pro školní rok 2011/2012
- Příloha C: Zřizovací listina Základní školy Chrášťany
- Příloha D: Abstrakt

○

Příloha A:

**Schéma vzdělávacího systému České republiky ve školním / akademickém
roce 2010/2011**

Schéma vzdělávacího systému České republiky ve školním / akademickém roce 2010/2011

Příloha B:

Udělení výjimky z počtu žáků pro Základní školu Chrášťany pro školní rok 2011/2012

○

Obec Chrášťany
Chrášťany 31, 270 01 Kněževy u Rakovníka
Tel. 313 582 201
E-mail: ou.chrastany@tiscali.cz

Základní škola a Mateřská škola Chrášťany, okres Rakovník
Ing. Miroslava Lukáčová
Chrášťany 68
270 01 Kněževy u Rakovníka

V Chrášťanech dne 20.5.2011

Rozhodnutí

Zastupitelstvo obce Chrášťany projednalo dne 12.5.2011 žádost o udělení výjimky z počtu žáků pro Základní školu a Mateřskou školu Chrášťany, okres Rakovník a rozhodlo se udělit základní škole výjimku na dobu jednoho roku pro školní rok 2011/2012.

Obec se zavazuje uhradit zvýšené výdaje na vzdělávací činnost školy.

Odůvodnění

Výjimka byla udělena ve smyslu § 23 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, po zvážení důvodů uvedených v žádosti.

Jana Tlapáková
starostka obce

Příloha C:

Zřizovací listina Základní školy Chrášťany

O b e c C h r á š ť a n y

se sídlem Chrášťany 31, 270 01 Kněževy u Rakovníka

Č.j. 1/2006

Z Ř I Z O V A C Í L I S T I N A
příspěvkové organizace

Základní škola a Mateřská škola Chrášťany, okres Rakovník
ze dne 21.3.2006

Název zřizovatele: Obec Chrášťany
Sídlo: Chrášťany 31, 270 01 Kněževy u Rakovníka
IČO: 00243809

Čl. I.

Základní ustanovení

1. Obec Chrášťany zřídila na základě usnesení zastupitelstva obce Chrášťany ze dne 10.10.2002 Základní školu Chrášťany, okres Rakovník, podle zvláštního předpisu jako příspěvkovou organizaci. Součástí organizace je základní škola, mateřská škola, školní družina a školní jídelna.
Na základě ustanovení § 84 odst. 2 písm. e) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 8 odst. 8 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a podle § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, vydává organizaci tuto zřizovací listinu.
2. Základní škola a Mateřská škola Chrášťany, okres Rakovník je právnickou osobou se samostatnou právní subjektivitou, která vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

Název organizace zní **Základní škola a Mateřská škola Chrášťany, okres Rakovník**, sídlo organizace Chrášťany 68, 270 01 Kněževy u Rakovníka. Organizaci bylo přiděleno IČ 71000526.

Čl. II.

Hlavní účel a předmět činnosti

1. Příspěvková organizace jako **základní škola** poskytuje základní vzdělávání; její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zejména pak ustanoveními v části třetí, hlava II, a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.
2. Příspěvková organizace jako **mateřská škola** poskytuje předškolní vzdělávání; její činnost

se řídí zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zejména pak ustanoveními v části druhé, a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.

3. Příspěvková organizace jako **školní družina** poskytuje zájmové vzdělávání; její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zejména pak § 118 a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.
4. Příspěvková organizace jako **školní jídelna** poskytuje školní stravování; její činnost se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zejména pak ustanoveními § 119 a prováděcími předpisy ke školskému zákonu.
5. Podmínkou výkonu činnosti školy je podle ustanovení § 7 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) zápis do školského rejstříku.

Čl. III.

Statutární orgán a jeho vystupování

1. Statutárním orgánem příspěvkové organizace je ředitel jmenovaný v souladu s ustanovením § 166 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.
2. Ředitel školu řídí, plní úkoly vedoucího organizace a je oprávněn jednat ve věcech jménem příspěvkové organizace. Jeho práva a povinnosti jsou vymezeny § 164 a § 165 školského zákona.

Čl. IV.

Vymezení majetku

Z majetku ve vlastnictví zřizovatele se organizaci bezplatně předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití na dobu neurčitou nemovitý majetek: budova č.p. 65 (st. parcela č. 44/1), p.p.č. 101/1 a 101/3 a budova č.p. 182 (st. parcela č. 278) a p.p.č. 15/1 a 15/2 v k.ú. Chrástky a movitý majetek dle inventarizace ke dni 1.5.2006, jehož přehled tvoří přílohu č. 1 zřizovací listiny.

Organizace kromě uvedeného majetku dále nakládá s majetkem získaným vlastní činností nebo z jiných zdrojů.

Čl. V.

Vymezení majetkových práv

1. Příspěvková organizace je povinna řídit se při nakládání se svěřeným majetkem obecně závaznými předpisy, majetek držet, užívat a spravovat tak, aby byl efektivně a

ekonomicky účelně využíván především pro účel, k němuž byla příspěvková organizace zřízena.

2. Bez souhlasu zřizovatele není organizace oprávněna spravovaný majetek půjčovat, zastavovat nebo jinak zatěžovat.

Čl. VI. Doplňkové činnosti

V návaznosti na hlavní účel je příspěvková organizace oprávněna provozovat doplňkovou činnost, která nesmí být vykonávána na úkor hlavního účelu a předmětu činnosti organizace. Okruhy doplňkové činnosti jsou:

- pronájem nebytových prostor
- osvětová, vzdělávací, kulturní a sportovní činnost
- prezentace prací žáků na veřejnosti
- stravovací služby pro další osoby
- prodej zbytků ze školní jídelny
- půjčování materiálu a předmětů

Čl. VII. Finanční hospodaření

Finanční hospodaření příspěvkové organizace se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Organizace hospodaří s finančními prostředky získanými vlastní činností, přijatými z rozpočtu zřizovatele nebo jiných rozpočtů, s prostředky svých fondů a s prostředky získanými darem.

Organizace jako samostatná účetní jednotka je povinna dodržovat zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a veškeré předpisy vztahující se k její činnosti.

VIII. Závěrečná ustanovení

1. Příspěvková organizace se zřizuje na dobu neurčitou.
2. Touto zřizovací listinou pozbývá platnosti zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Chrášťany, okres Rakovník, č.j. 1/2002 ze dne 10.10.2002.
3. Tato zřizovací listina nabývá účinnosti dnem 1.5.2006.

V Chrášťanech dne 21.3.2006

Tlapáková
Jana Tlapáková
starostka obce

Příloha D:**Abstrakt**

LAVIČKOVÁ, J. *Vybrané problémy venkovské ZŠ*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 68 s., 2012

Klíčová slova: financování základního školství, příspěvková organizace, málotřídní škola, SWOT analýza

Předložená bakalářská práce na téma „Vybrané problémy venkovské ZŠ“ si klade za cíl vytvořit ucelený pohled na Základní školu Chrástřany, okres Rakovník, včetně jejího finančního hospodaření.

Práce se zabývá obecnou charakteristikou základního školství v České republice a jeho právní úpravou. Dále vymezuje kompetence jednotlivých orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství a nastiňuje možnosti získávání finančních prostředků subjektů vykonávajících činnost základních škol. Též zmiňuje problematiku málotřídních škol a jejich postavení v současném vzdělávacím systému. Pro lepší názornost jsou teoretické poznatky aplikovány na konkrétní příspěvkovou organizaci – Základní školu Chrástřany, okres Rakovník. Součástí práce je podrobné představení této základní školy, rozbor jejího finančního hospodaření a zpracovaná SWOT analýza navrhuující doporučení pro její další činnost.

LAVICKOVA, J. *Chosen Problems of a Provincial Elementary School*. Bachelor's work. Cheb: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 68 p., 2012

Key words: basic school funding, allowance organization, school with mixed classes, SWOT analysis

The target of the presented bachelor's work on the theme "Chosen Problems of a Provincial Elementary School" is to create a compact view on The Basic School Chrastany in Rakovník district, including its financial management.

The work deals with the general characteristics of the basic school in the Czech Republic and its legal regulations. Further, it delineates the powers of the single authorities executing the state administration and the self-administration in the school system and outlines the possibilities in acquiring financial funds for the subjects performing the activities of basic schools. It also mentions the problems of schools with mixed classes and their position in the present educational system. For a better clearness, the theoretical pieces of knowledge are applied to the concrete allowance organization - The Basic School Chrastany in Rakovník district. The detailed presentation of this basic school, the analysis of its financial management and the elaborated SWOT analysis offering recommendations for its further activity are included.